

O narativní racionalitě

Herman Parret

◆ bytový seminář, česky | anglicky, vznik: 22. 2. 1987

◆ private seminar, Czech | English, origin: 22. 2. 1987

O narativní racionalitě [1987]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (1987-02-22 Herman Parret – O narativní racionalitě (1) [LVH170VA]_Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: It is my pleasure to be back here, the fifth time in Prague and the second time in [nesrozumitelné].

Jiný hlas: Takže popáté v Praze, podruhé tady u vás.

Jiný hlas: This means that the first time 66, then 68, then 72, but each time in fact to visit Patočka, so this three times. And after 77 and after.

Jiný hlas: Poprvé roku 66, pak 68, 72, vždycky v podstatě za účelem návštěvy Patočky. No a pak po roce 77 a později.

Jiný hlas: And then I didn't come for a long time and I was back last year.

Jiný hlas: Pak jsem tu dlouho nebyl a přijel jsem loni až.

Jiný hlas: So for me Prague is identified with Patočka and his *filosofy* in general.

Jiný hlas: Takže pro mě Praha je identifikovaná s Patočkou a s jeho *filosofií* vůbec.

Jiný hlas: Okay, so another maybe very shortly something that I would like to mention. All of you have been very present in recent months in Belgium and in Netherlands first of all. Havel first of all and then your [nesrozumitelné] call. Everything was shown on television, was in newspapers. People were very well informed about this. And this goes on because you have now this Patočka day March 20th in Brussels.

Jiný hlas: Česko-slovenské záležitosti s Patočkou byly v poslední době v Belgii, v Holandsku velice sledovány. Havel dříve, potom i ty další věci. Bylo to v televizi a v novinách. A 20. března bude v Bruselu *Patočka Memorial Day*. V Bruselu budou nějaké přednášky. To už vím dopředu, slíbil jsem, že ty texty budou doručeny.

Jiný hlas: If I remember well, there are four papers and all of them are on the late *filosofy* of Patočka. Most on the *filosofy* of history.

Jiný hlas: Čtyři texty jsou připravené o pozdní Patočkově *filosofii*, *filosofii* dějin.

Jiný hlas: Okay, in any case I sent them at the end of March by Vienna immediately the texts of these four papers.

Jiný hlas: Tyto texty byly zaslány koncem března přes Vídeň.

Jiný hlas: Okay, yeah, that was between parentheses.

Jiný hlas: Mezi závorkami.

Jiný hlas: Okay, so the paper I would like to present to you, it's really a bit long in fact. The text I have here, I leave the text here. It will be published very soon in France. It's a paper in French, I wrote it in French and I myself I have to translate it simultaneously from French into English tonight, but it's no problem. The title of it in French is *Le conte de Platon ou l'éloge de la rationalité narrative*.

Jiný hlas: Ten titul zní *Le conte de Platon*, vyprávění nebo povídka...

Hejdánek: Povídka, mýtus Platonův.

Jiný hlas: ...mýtus Platonův a *l'éloge de la rationalité narrative*. To je obtížné přeložit. *L'éloge*, jak se to řekne...

Jiný hlas: *L'éloge*... some somebody does something good, you give him *l'éloge*.

Hejdánek: Ocenění, chvála.

Jiný hlas: *Appreciation*. Ocenění.

Jiný hlas: Okay, but so this is a bit of a demagogic title because this paper is not on Plato and it's not on Aristotle. I use Plato and Aristotle but I'm not a Plato specialist. I'm not a specialist in classic *filosofy* or something like that. I use it as illustration for an argument I would like to make.

Jiný hlas: Čili ten titul je trochu demagogie, protože on nebude, on není specialista na Platona, na klasickou *filosofii*, na Aristotela, víceméně je bude používat k tomu, aby ilustroval určitý svůj argument.

Jiný hlas: Okay, so the argument I would like to make is the following one. I see and I think everybody can

see that in the history of ideas or history of *filosofy* there is a kind of opposition made between what you can call narrative rationality, so this is the rationality as it is shown in stories, in *story-telling* on the one hand, and on the other hand what you can call argumentative rationality.

Jiný hlas: V dějinách *filosofie*, v dějinách myšlenek lze rozlišit mezi dvěma typy racionality. Jedna je narativní racionalita, kde jde o vyprávění příběhů, *story-telling*, a na druhé straně ta argumentující racionalita.

Jiný hlas: So what I would like to do here is to re-evaluate narrative rationality, to use again a demagogic term, I would like to re-evaluate *Homo narrans*. We always speak of *Homo sapiens*, *Homo economicus*, *Homo faber* and so on. What is according to me very important is that man is also an animal that tells stories and there's a kind of rationality in it.

Jiný hlas: A chce tady udělat takové přehodnocení té skutečnosti, že člověk je *Homo narrans*, vyprávějící, že základní charakteristikou jeho je to, že je schopen vyprávět příběhy.

Jiný hlas: You can say that anthropologists like Lévi-Strauss and other ones they showed in their work, for example Lévi-Strauss in his books called *Mythologiques*, that storytelling seems to be something universal in all cultures. According to Lévi-Strauss there is no one culture in the world, also diachronically, where people don't tell stories.

Jiný hlas: Antropologové jako Lévi-Strauss uvádějí a vycházejí ze skutečnosti, že schopnost vyprávět příběhy je schopnost univerzální, že neexistuje kultura, kde by tato kapacita chyběla a nebyla rozvíjena, kde by se nevyprávěly příběhy.

Jiný hlas: You can say in our advanced cultures it's clear that for example fiction and novels, literature, prose and so on takes the role of storytelling. So if you look at Kafka, Joyce, Proust and so on you can say that this is a new kind of telling stories as well. Sublimation let's say of this original faculty in man of telling stories.

Jiný hlas: V pokročilejších kulturách se ta původní kapacita vyprávět příběhy projevuje tvorbou románu, fikcí, moderní literaturou. Jako příklad uvádí Prousta, Kafku, Joyce, ale opět je to jakýsi výraz té původní lidské schopnosti *story-telling*, schopnosti vyprávět příběhy.

Jiný hlas: But now if you look at the history of *filosofy* you see that philosophers mostly think that there is only rationality when you use arguments. So philosophical discourse itself, the discourse of philosophers has to be argumentative. So there seems to be a certain asymmetry between the two types of rationality, narrative rationality and argumentative rationality, because *filosofie* has to be argumentative, cannot be narrative. That's not only true for philosophical discourse, it's also true for political discourse, for educational, academic discourse. The politician who does nothing but telling stories for example is a bad politician.

Jiný hlas: V dějinách *filosofie* se věří, že to, o co jde, je právě ta racionalita argumentující, že *story-telling* do *filosofie* nepatří. Politik, který není schopen ničeho než vyprávět příběhy, je špatný politik. Jako by ta schopnost té racionální argumentace byla něčím žádoucím, tím vlastním tématem těchto oborů.

Jiný hlas: Okay. Now comes Plato and Aristotle. According to me, and that is one of the theses I would like to defend here, is that...

Jiný hlas: A teď přichází Platon a Aristoteles. Podle mě, a to je jedna z těch tezí, kterou zde chci hájit...

Jiný hlas: *is that the responsible person for this distinction between these two types of rationality is Aristotle.*

Jiný hlas: Je to, že ten, kdo je zodpovědný za to ono rozdělení na tyto dva typy racionality, je právě Aristoteles.

Jiný hlas: Yeah. So in order to know what is unified rationality, this means what is rationality that precedes let's say this rupture, this distinction between narrativity and argumentativity, we have to go back to Plato.

Jiný hlas: Čili, abychom šli jaksí před ten rozpad, ten zlom v té racionalitě, kdy se rozčlenila na argumentativní a narativní, musíme jít zpátky před Aristotela, čili k Platonovi.

Jiný hlas: *Okay. In Plato, as all you know, legein, legein first of all is discourse, is speaking, to speak, legein. But at the same time, legein in Plato has two meanings, namely to tell stories and to reason, reasoning.*

Jiný hlas: *Legein – vykládat, povídat, hovořit – má u Platona současně dva významy. Jednak je to ten význam vyprávět tu story, příběh, a zároveň odůvodňovat. Pan profesor včera použil francouzský výraz raconter a raisonner. Obojí je v tom legein.*

Jiný hlas: *Okay. So this means that we will have to take into consideration the very well-known philosophical problematics of the relation between logos and mythos. So I have to, I will have to come back in the second part of this paper on this problem, this enormous problem, this as you know, enormous list of books on this problem, the relation between logos and mythos. And I would like at the end of the paper, if you accept it, I would like to give my own interpretation of Plato's conception concerning this relation between logos and mythos.*

Jiný hlas: Čili v tom už v tom legein narážíme na letitý problém, problému je věnováno stovky knih ve filosofii, vztah mezi logem a mýtem. A v druhé části té přednášky pan profesor by rád jaksi uvedl jakousi koncepci toho, jak on se domnívá, že Platon sám tento rozdíl mezi logem a mýtem chápe.

Jiný hlas: *Okay. But let me mention first as a small note here is that in Plato, Plato doesn't make distinction between myth and story. So he uses only one word, namely mythos. So when you find mythos in Plato, you can translate it by story or by myth. There is no Platonic concept of a distinction between these two things.*

Jiný hlas: Čili Platon užívá jediné slovo mýtos a znamená to mýtus v našem slova smyslu a příběh. Nenajdeme tam rozlišení, je tam jediné slovo užívané v obojím významu.

Jiný hlas: *Okay. So there are two, this was introduction. There are two parts in the paper. First of all, I would like to show some characteristics of these two paradigms, I call them paradigms, namely narrative rationality and argumentative rationality. How can we define them? This is the first part of the paper.*

Jiný hlas: Čili toto byl úvod. Teď bude první část té přednášky. V ní by rád pan profesor uvedl dvě paradigmaty, pomocí nichž by chtěl zachytit na jedné straně tu narativní racionalitu, na druhé straně tu argumentativní, pomocí jakýchsi paradigmat, které chce v první části toho paperu předvést.

Jiný hlas: *Okay. And then the second part of the paper is on Plato and Aristotle. I would like to start with showing the definition, the Aristotelian definition of mythos in the Poetics and then afterwards go back to Plato and read with you some myths, some stories of Plato. I hope you have the translation, Czech translation of the dialogues.*

Hejdánek: *Yes, we have most... I'm sorry, only Greek and Latin and English.*

Jiný hlas: *Oh, I have the English translation but not the Czech. I'm very sorry but we have to...*

Hejdánek: *Well, we'll translate it by heart.*

Jiný hlas: *Yeah. Well, we'll do it. Okay. So I would like to go back there to some myths, some stories of Plato which are in fact, and that's what can be interesting in it, which are myths about myths, stories about storytelling.*

Jiný hlas: V druhé části té přednášky bude pan profesor hovořit o Platonovi a Aristotelovi. Nejdřív vyjde z Aristotelovy definice mýtu, jak je podána v Poetice, a pak chce probrat několik těch příběhů z Platonových dialogů. A to zejména takové příběhy, které jsou mýty o mýtech, příběhy o příbězích, a chce tam v nich nalézt vlastní Platonovu koncepci mýtu – co ten mýtus je, nebo příběh v tom narativu, v tom příběhu, co je ten příběh. Příběh se v tom příběhu ukazuje sám.

Jiný hlas: *Okay. First on these two paradigms now of narrativity and argumentativity.*

Jiný hlas: Čili teď půjde o ty dvě paradigmaty: narativita a ta argumentativita.

Jiný hlas: *Okay. I don't know if you can agree here, but intuitively we have the feeling that the act of storytelling is something very authentic, very natural, very spontaneous let's say, and that telling stories is very close let's say to the real nature of human beings. It's also very moral in a sense. To tell stories is to learn something about ethics and that's why for example people tell stories to their children.*

Jiný hlas: Čili nevím, jestli budeme s tím souhlasit, ale zcela intuitivně lze říci, že vyprávět příběhy nebo schopnost vyprávět příběhy nějak bezprostředně náleží k lidské přirozenosti, a zároveň jakože to je velice bezprostřední lidská schopnost. Zároveň má jakýsi etický náboj v sobě. Dětem právě proto se vypráví pohádky a příběhy, přesně z tohoto důvodu.

Jiný hlas: *Okay. I would like to mention here two notions you know very well. One by Wittgenstein, the other one by Husserl. I consider narrative activity to be a language game, an essential language game in the sense of Wittgenstein. Game as well, language game, namely the ludic aspect, ludic, how you say it in English, the game aspect, ludic aspect. This means that there is no clear, no problematized finality in a sense, it's a game to tell stories. On the other hand, it's a Lebensform, to use the Husserlian term, une forme de vie, Lebensform.*

Jiný hlas: Chce použít nebo připomenout dva filosofické pojmy. Wittgensteinův pojem *language game*, jazyková hra, a na druhé straně Husserlův pojem *Lebensform*, životní forma. K tomu prvnímu řekl, že ta schopnost vyprávět příběh má v sobě právě takovou tu hravost a jakousi nekonečnost této hravosti nebo její neuzavíratelnost nějak, neskončitelnost.

Jiný hlas: *So, one aspect I would like to mention about stories is universality as I already told, naturality, spontaneity. This means that the narrative activity in human beings seems to be very essential and very universal. This means that storytelling is not an affair of experts. And here I would like to introduce the following statement: narrativity, narrative activity is a democratic business.*

Jiný hlas: Dobře. Čili říká právě proto, že ta narativita tak intuitivně, spontánně, univerzálně náleží k lidské přirozenosti, tak v ní je cosi demokratického. Není to byznys expertů, ale nějak to patří ke každému.

Jiný hlas: *This means that no social class, no intellectual expertise favor narrative competence. So everybody can tell stories, so the narrative competence seems to be for everybody.*

K vyprávění příběhů je kompetentní kdokoli, není k tomu potřeba jakási odbornost nebo příslušnost k sociální třídě nebo jak to říkal. Každý může vyprávět příběh.

The aspect I already mentioned is the essential link of storytelling with ethics. There is always, that's why the Fables of La Fontaine for example, but that's not only La Fontaine, take any story, normally ends by kind of moral.

Čili a znovu opakuje ten etický moment v těch příbězích, které jsou vyprávěny. Připomíná La Fontainovy bajky, které končí jakýmsi morálním ponaučením na konci, ale něco takového je v každém příběhu.

And the most important narrative morality consists in its force of socialization. The force of socialization. For example, when you tell stories to the children, when they go to bed for example, you tell them a story or something like that, it's clear that telling stories to children is one of the main privileged means of their socialization.

A v té kapacitě vyprávět příběhy je jakási socializační síla, schopnost zařazovat do společenství. Když se dětem před spaním v posteli vypráví pohádka, tak to je v tom toto také skryto.

Another aspect I would like to mention has been studied by Ricoeur very carefully in his recent book there on Temps et Récit, the three volumes. This is the fact that storytelling makes present the past and the future. So it has a very intrinsic temporality aspect. When you tell stories to children or other people, you make present, and here I use the Augustinian concept of time, what is important is the presence of the past, the presence of the present, the presence of the future. That's Augustine. So that's what happens when you tell a story. Because you cannot tell stories without memory. So there is an intrinsic link between the story and the memory.

Čas, to vyprávění příběhů má cosi hluboce, je bytostně spojeno s lidským vztahem k času. Odkazuje se na Ricoeurovu analýzu této problematiky, jak je podávána v jeho předposlední knize, která se jmenuje *Čas a vyprávění, Čas a příběh, Temps et Récit*, kde se ukazuje, jak příběh vyprávěný shromažďuje v přítomnosti přítomnost přítomného, přítomnost minulého a přítomnost budoucího. Odkazuje se tam na ten augustinovský koncept času a zároveň schopnost vyprávět příběh předpokládá vztah mezi tím příběhem a pamětí. Příběh je to, k čemu ta paměť nějak slouží. Teď jsem to nepostřehl přesně, jak to říkal.

So as some people mention, there is an American philosopher Fisher who works on stories, he says there is a very true paradox in storytelling. On the one hand, storytelling seems to be an activity of the imagination, of seems to have a link with fiction and so on. On the other hand, the storytelling shows let's say what is the most essential, what is the most truthful, the most let's say the most natural in man. So it's by the symbolic, by the fictional in a sense that you reach the universal and that's a kind of paradox.

Americký filosof Fisher ukazuje, že v tom *storytellingu* je cosi paradoxního. Na jedné straně vyprávění příběhů je fikcí, je vymyšleno, ale na druhé straně ta fikce zpřítomňuje něco velice bytostně podstatného, něco univerzálního, něco podstatného. Něco vypovídá ten příběh o něčem podstatném pro člověka.

So I would like to end this very intuitive characterization of narrativity by saying that the narrative activity seems to be seems to show let's say in an exemplary way human options, human actions, but also the historical position, but also the eternal position, the historical and eternal position of man in nature and in culture.

On by rád zakončil tady tu v podstatě intuitivní hrubou část analýzy té narativy tím, že ta narativita zachycuje toto všechno.

Jiný hlas: *Eternal...*

Jiný hlas: Věčné.

Jiný hlas: *Historical and eternal position...*

Jiný hlas: Historické a věčné.

Jiný hlas: *Eternal universal let's say...*

Jiný hlas: Univerzální pozice, *options*, možnosti nebo možnosti výběru, které člověk má.

Jiný hlas: *Okay. So let's look now at the other side of the polarity here, namely argumentative rationality. And let's make a similar kind of intuitive analysis of argumentative rationality. To argue, argumenter, to argue doesn't have anything natural, it has to be learned.*

Jiný hlas: Teď by se chtěl podívat na tu argumentativní racionalitu a udělat podobnou intuitivní analýzu.

Argumentovat, schopnost argumentovat není nic přirozeného, tu schopnost se musí člověk naučit.

Jiný hlas: *Argumentation is a technique. Is a technique that is a part let's say of the educational curriculum.*

Jiný hlas: Argumentace je technika. Je to technika, která je součástí jakéhosi vzdělávacího kurikula, životopisu, jak se člověk vzdělává.

Jiný hlas: *To use arguments presupposes that you master logic and the logic let's say logic in the sense of a whole of inferential procedures and this has to be learned.*

Jiný hlas: Umět argumentovat znamená umět používat logiku, vytvářet logická spojení a to je něco, co je třeba se naučit.

Jiný hlas: *To again to make it a bit demagogically I would say syllogistics is not for everybody. And that's why argumentation is not a democratic thing but is an affair of the elite.*

Jiný hlas: Čili na rozdíl od té narativy ta sylogistika, a teď on to předesílá, že to říká demagogicky všecko, není pro každého. To se člověk musí naučit, je to věcí elit. Těch, kdo se to naučili.

Jiný hlas: *So you can say that there are experts in argumentation. For example lawyers. Argumentative rationality concerns always qualified persons.*

Jiný hlas: Jsou experti na tu argumentaci, například právníci. Ta argumentativní racionalita je věcí kvalifikovaných osob.

Jiný hlas: *This is a first characteristics. You can agree or not, but that's my intuition in this case. A second characteristics of argumentation is that the techniques of argumentation are in fact the result of deliberation within a community.*

Jiný hlas: Že to byla ta první charakteristika, nemusíme s ní souhlasit, ale to je jeho intuice, a druhá charakteristika je, že tato argumentace je věcí shody nebo dohody v rámci společenství.

Jiný hlas: *Okay. So to argue is always before an audience.*

A argumentovat vždycky před nějakým obecnstvem.

Yeah. So there are, you argue always within a micro-community or even a macro-community, a court for example, but also the community of philosophers when you build up a philosophical argument, it's within the philosophical community.

Vždycky člověk argumentuje v rámci nějakého společenství, mikro-společenství, většího společenství, například u soudu, ale i když stavíte filosofický argument, tak vždycky je to v rámci filosofické komunity.

Yeah. But this deliberation and this agreement within the community is not purely a question of persuasion, it's not rhetoric in the classical sense, not only persuasion, it's also a question of knowledge.

Tato záležitost konsensu, souhlasu, který má být dosažen, není pouze věcí přesvědčování pomocí argumentu, ale je to zároveň věcí knowledge, poznání, vědění.

Hejdánek: On tam řekl *deliberation, deliberation* jako libovůle, *agreement* na to, na čem se lidi můžou dohodnout.

Jiný hlas: *Okay. This is second aspect. So there is the logical aspect, the elite aspect, the fact that you have to master the logic, yeah. The second aspect that this is done within a community. The third aspect is even more important, I think. I think that rationality shown by arguments, by argumentation, is determined by an exterior criterion. So an argument has to be objective. The objectivity of reasoning makes the value of an argument.*

Shrnuje: ten první aspekt je logičnost, ovládání logiky, druhý je, že ten argument je v rámci komunity, to jest, že se uchází nebo odehrává v rámci přitakání, souhlasu té komunity, a třetí je, že se vztahuje k něčemu vnějšímu, o čem je, a ten argument je objektivní, vztahuje se k objektivitě.

In fact, you cannot conceive of an argumentation that doesn't have an object.

Nelze hovořit o argumentaci tam, kde není o čem se argumentuje, nebo co je předmětem.

So you argue always about something, about an object, which is what I call an exterior criterion. You can call it a referent. You argue about let's say a state of affairs in the world, you are argue about the actual world or a possible world maybe. In any case you argue about an object that is independent and pre-existent to the argumentative discourse.

Argumentuje se vždycky o – tomu říká externí kritérium argumentace. Argumentuje se vždycky o předmětu, o stavu vnějšího světa, o třeba nějakém vymyšleném světě, ale vždycky je to o něčem, co je *pre-existent* před tímto argumentativním diskursem, před tím, než stavím ten argument, už to tu je. *And I think that one of the fundamental characteristics of this exterior world, this exterior criterion, that puts in that puts into movement let's say argumentative rationality consists of the fact that the reasoner, that the arguer, the person who argues is not implicated in the object he's arguing about. So that's in any case an ideal argument. An ideal argument is an argument where the arguer is not implicated in. So a good argument is an argument where the subjectivity of the arguer or the of the person who argues where the subjectivity doesn't color, doesn't modify let's say the object spoken about.*

Ideální argument je takový, kde ten, kdo argument vytváří, není implikován v objektu, o němž argument staví, kdy on a jeho přítomnost neproměňuje nebo neovlivňuje argumentaci, kdy ta je čistě o předmětu bez vztahu k jeho subjektivitě.

So I would like to end this intuitive analysis here by saying that there is no coherent concept of argumentative rationality that can make the economy of propositionalism. So this means that argumentative rationality is always propositional. So the discourse of argumentation is propositional discourse, in the classical logical sense, is a discourse which with a with an object, an external object, the exterior object and that's why the discourse of argumentation is propositional. That's not true with fiction for example. Fiction is not propositional.

Protože argumentace je o vnějším objektu, tak se sestává z propozic, z výroků o věci, o níž se argumentuje. Toto je rozdíl od fikce, která nemá charakter propoziční, tedy charakter výroků o něčem.

Okay. Let us say as a conclusion of this analysis here that the argumentative community in fact is assembled around the truth of the things. In fact the argumentative community, which is a community of

experts, as I told you, this argumentative community has this elite, has the privileges of the truth.

Argumentativní společenství je shromážděno okolo pravdy věcí, a protože je to shromáždění expertů, kteří ovládají logiku, tak je to shromáždění těch, kteří jsou vybaveni privilegiem na pravdu.

Okay. So this was the first series of remarks on a kind of phenomenology, let's say a very broad phenomenology of these two types of rationality. What I would like to do now very briefly is to look at the two theories which are responsible for the reconstruction of these two types of rationality. The two types of theory. The first one is I- narratology. Narratology is a part of semiotics, you can say. So narratology is responsible for the reconstruction of narrative rationality and the theory of argumentation, which is also a discipline, a philosophical discipline, very well located, very clearly delimited, theory of argumentation, is responsible for the reconstruction of argumentative rationality. Let me put some names on these two types of theory.

Po tomto intuitivním, v uvozovkách fenomenologickém popisu dvou typů racionalit by se rád věnoval dvěma teoriím, které tyto typy rekonstruují. Bude hovořit o *naratologii*, což je teorie rekonstruující narativní racionalitu, a o teorii argumentace, rekonstruující to druhé. Hodlá uvést jména lidí, kteří se problematikou zabývají; tyto filosofické teorie jsou dobře lokalizovatelné a definovatelné a hodlá uvést asi několik jmen lidí, kteří se problematikou tou či onou zabývají.

Jiný hlas: *Okay, okay, some names to make it very clear what I mean by these two types of theories, eh, narratology and thinking specially about what happened in French structuralism. You can call it semiotics, semiotic analysis of the type of Lévi-Strauss for example, and of one name I take very seriously and Ricoeur takes it also very seriously, namely Greimas. The French naratologist Greimas.*

U té *naratologie* se chce zastavit u francouzských strukturalistů, ať už teda uvádí jméno Lévi-Strausse a potom *naratologa*, o němž se zmiňuje Ricoeur v té knize a velice si ho váží, ten muž se jmenuje *Greimas*. *On the other hand, eh, I will give some details bit later, but on the other hand, when you speak about the theory of argumentation, this cannot be but Aristotelian very clearly, but there is surely a new neo-Aristotelian theory of argumentation and there the name I would like to mention is my compatriot, the most famous Belgian philosopher in fact, but he died recently, Chaïm Perelman.*

A v té druhé, v té teorii argumentace, která je v podstatě aristotelského ražení, nicméně v moderním, tedy v jakémsi hávu, tak tam uvádí jméno jeho krajana nebo také Belgičana, *filosofa*, který nedávno zemřel, jménem *Perelman*.

His books have been translated in many languages, but his most important book is Traité de l'argumentation.

Jeho knihy byly překládány do mnoha řečí a jeho nejdůležitější kniha je *Traité de l'argumentation*, rozprava nebo *treatise*, no, rozprava, pojednání o argumentaci.

Okay, very quickly now on these two types of theories. First of all on the theory of argumentation.

Čili první o té druhé.

So, I would say this goes very, this comes very directly from Aristotle, Aristotle, the line goes through Peirce, Aristotle, there are lots of things between surely, then there's Peirce, Charles Sanders Peirce, the American philosopher, Peirce, with his pragmatism, the pragmatism of Charles Sanders Peirce, and it goes then to Perelman.

Čili on naznačuje takovou velice lajnu, o níž si ví, že se mnohé mezitím událo: Aristotelés, americký filosof, píše se to P-I-E-R-C-E, prosím vás, *Peirce, Peirce*, a ten *Perelman*, že jo.

Yeah. Very quickly some, some philosophical presuppositions of this theory of argumentation, this type of theory of argumentation. You find it very clearly expressed in Peirce, in the semiotic writings of Peirce, and the main philosophical presupposition is the following, namely that to understand argumentation, you have to manipulate a triangular model.

Čili u toho *Peirce* jde o porozumění té argumentaci, jak běží argumentace, a *Peirce* tam uvádí takový trojúhelníkový model, tu strukturu z tří.

Yeah, so the three, you know the triangle in Peirce is in his definition of the sign. There is there what he

calls the representamen, is one of the poles of the triangle. You can call it, the best example of a representamen, representamen is discourse, is linguistic expression. Second pole is what he calls the object. So you have the linguistic sequence, or linguistic fragment let's say, you have an object. But then the third pole is the most important one, he calls it the interpretant, interpretant. So this is the triangle. There is discourse, there is the object of the discourse and this relation between discourse and the object of discourse is mediated by interpretation. He calls it the interpretant. So the interpretant, you cannot see it as an individual mental, psychological entity. It's not interpretation, it's not the interpreter, it's the interpretant. This means, the interpretant himself, and here we enter within the enigmas of Peirce, the interpretant itself is a sign.

Čili on se snaží připomenout základní Peirsovy pojmy: *representamen*, *object* a *interpretant*. *Interpretant*. Upozorňuje: lingvistická struktura, objekt, který ta lingvistická struktura nějak zachycuje, a to, co tu lingvistickou strukturu interpretuje. Upozorňuje, že se u toho *interpretanta* nejedná o interpreta, nějakého řekněme člověka, nicméně jedná se, a tam říká, že začínají jeho záhady, je to opět znak. Není to žádný aktivní subjekt, žádný člověk, který interpretuje, je to opět znak, to, co interpretuje.

Yeah, so this is interesting as a new model of rationality, because formalistic and logicistic people, they think that rationality plays within the relation between discourse and the object.

Ti formalisté, ti lidé, co se zabývají logistikou, se domnívají, že ta argumentativní racionalita je něčím, co se odehrává mezi tím diskursem a předmětem, objektem.

Yeah, but here in this case, rationality has three poles. There is no rationality without interpretation.

A u toho Peirce je to trochu jinak, existuje tam ten třetí pól, to interpretující. Není to prostě vztah mezi argumentem a tím objektem, ale je tam ještě to třetí.

In fact, you can say that reasoning in this model, this Peircean model, is generated by the interaction between the structure of discourse, of the discourse which shows reasoning, you can say, that's the first thing. Second thing, the structure of the referent or the object of reasoning, and the structure, I call it provisionally, the internal structure of the person who reasons, the persons who interpret, you could say.

Čili ten Peirsovův model, jakási interakce mezi těmito strukturami: strukturami toho diskursu, toho *reasoning*, toho vytváření teda těch argumentů; strukturou toho objektu, o němž se ty argumenty kladou; a on to říká opět s takovou tou opatrností, jakousi vnitřní strukturou toho, kdo interpretuje, vnitřní strukturou toho nositele interpretace.

Okay, now something more about interpretation here, this interpretant. You should know that Peirce is a neo-Kantian. So he goes back to Kant. And he thinks that this theory of rationality is what Kant calls pragmatisch. So Peirce used the term pragmatism to qualify his own semiotics. But this goes back to Kant. So Kant, when Kant uses pragmatisch, this means simply, pragmatisch in the second critique is used to indicate the quality of a procedure of an activity that is teleologically related to a set of purposes and intentions.

Ten Peirce jako novokantovec se považuje za pragmatika, odvolává se na pojetí pragmatismu nebo toho, co je pragmatické u Kanta. Pragmatické u Kanta je teleologická struktura, která odkazuje na soustavu účelů a záměrů.

Jiný hlas: *Purposes and intentions*, záměrů.

Jiný hlas: Okay, as you know in Kant, these *purposes and intentions* are not individual *purposes and intentions*, not *idiosyncratic*. Let's say that the motivation is not by the psychology of determined individuals. The *purposes and intentions* when you act *pragmatisch* according to Kant are general *purposes*. So this means that the purpose of reasoning is a general purpose. For example, *communicability*, the fact that you create a community.

Jiný hlas: Čili tyto účely, které Kant považuje za věčné, nejsou účely, jak on říká, *idiosynkratické*, které se vztahují k nějakým omezeným osobním zájmům. Tyto argumenty jsou obecné, mají charakter nadosobní v tomto smyslu. A jeden z těchto účelů je jakási komunikativnost toho argumentu v té argumentativní společnosti. To je ten obecný účel.

Jiný hlas: Another example of this general purpose according to *Kant*, there is *communicability*, so this means the creation of community, but also what he calls in other words, what he means by the [nesrozumitelné] *homogenization*, so making *homogeneous*, making *homogeneous* of the internal structures of the members of community, or internal structures of...

Jiný hlas: Druhý obecný účel, on to říká vlastními slovy, ale domnívá se v té interpretaci *Kanta*, je jakási homogenizace interních struktur interpretantů. Je to to, co jim je společné, vyhledávání toho společného v nich.

Jiný hlas: Okay, you see that when you manipulate this kind of triangle model, which is *Kantian* inspired, as in *Peirce*, then you cannot say that the value of an argument is its truth value.

Jiný hlas: Čili pokud přijmeme tuto strukturu trojúhelníka od *Peirce*, která je kantovsky založená, tak nemůžeme přijmout, že by hodnota argumentu spočívala v jeho pravdivostní hodnotě.

Jiný hlas: So this means an argument, the value of an argument is not dependent on its truth or falsity.

Jiný hlas: *Value*, hodnota argumentu není závislá na tom, jestli je pravdivý, nebo nepravdivý.

Jiný hlas: Because of this *Kantian* inspiration exactly, because of the necessity of interpretation and interpretation being dominated by the *pragmaticist* maxim, as *Peirce* called it, which is *Kantian*.

Jiný hlas: Protože je tam potřeba interpretace a protože ta interpretace je dominována, ovládána těmi...

--- (1987-02-22 Herman Parret - O narativní racionalitě (1) [LVH170VA]_Kaz b_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: And you can see that to use *reasons*, because *argumentation* is this: to use *reasons* in the strong *filosofickém* sense where *reason* is distinguished from *cause*. We have to come back on this point. So, to use *reasons* is not to produce automatic *inferences*, for example logical *inferences*.

Jiný hlas: Čili v tomto kantovsko-peirceovském smyslu odůvodňovat, tedy brát s důvody... už teď naznačuje, že půjde o vztah mezi důvodem a příčinou, *reason and cause*... znamená nikoliv dělat nějaké logické *inference*, ale pohybovat se právě v tomto trojúhelníku mezi lingvistickou strukturou, objektem a *interpretantem*.

Jiný hlas: Why not? It's very clear why. Because the *inferences* you make in *argumentation* by *reasoning*... *Reasoning*, I don't know in Czech if you had the same possibilities of playing with the word. *Reasoning*, to use *reasons*, to be *reasonable*, same thing. *Rationality* in fact as *reasonability*. *Reasonability*, to be *reasonable*. *En français on dit la même chose, être raisonnable... d'utiliser, d'accepter des raisons*. It's that whole semantic field here.

Jiný hlas: Možná se to dost těžko přeloží, on nám chce vsugerovat, co znamená *reasoning*, co znamená *be reasonable*. Klást takové odůvodnění, které je plauzibilní nebo které je důvodné. Z těch logických *inferencí* vybírat takové, které jsou [nesrozumitelné].

Jiný hlas: Myslím, že „zdůvodnitelnost“ by tady byla nejbližší.

Jiný hlas: No, které má zdůvodňovací sílu. Kdyby to bylo doslovné, tak „přesvědčující“ zároveň patrně. Máš pravdu, ale v tom jednom poli se rozumný člověk pozná podle toho, že uznává rozumné důvody a sám říká rozumné důvody. Musíme to říct takhle, rozum aby tam byl vždycky, poněvadž jak v angličtině, tak ve francouzštině se rozum pořád opakuje. Určitě to tak je. Kdyby se řeklo „srozumitelný“, tak se posune význam jinam.

Jiný hlas: Okay, so these *inferences* here are not automatic like logical *inferences*. That's why argumentative *inferences* you make when you use *reasons* in *argumentation* are not logical *inferences*. Because these *inferences* have two characteristics that make them deviant from logical *inferences*. Namely, that these *inferences* have to be assumed, have to be accepted by the person who *reasons*.

Jiný hlas: Čili rozdíl od automatického vyvozování logických vývodů je takový, že rozumný důvod musí být přijat jako rozumný. Z celé škály automaticky a nutně plynoucích logických vztahů jsou to takové vztahy, které jsou akceptovány jako rozumné.

Jiný hlas: As you know, in *classical syllogistics* there is no problem of the acceptability of a conclusion. That's not true in *argumentation*. You see, this is why the *inferences* you make when you *reason* argumentatively are not logical. And another aspect is in fact because of the *community boundedness* of

argumentativity, the *community basedness*. The *reasons* in fact that you use when you argue are *directives* that are desired by the community of the people who *reason*.

Jiný hlas: Protože toto odůvodňování zakládá společenství, to argumentativní společenství, tak právě to jsou ty argumenty, které jsou *desired*, přány, nebo po nichž to společenství je žádoucí. Plauzibilní.

Přičemž užil termínu, že jsou *directives*. Ta direktivita je vlastně založena na tom, že všichni to chtějí.

Jiný hlas: So you see, it's totally different from logical *inference* then. And let me finish this presentation of the *filosofických* presuppositions of the theory of *argumentation* here: namely that *argumentation*, argumentative *rationality* is a *praxis*. It's not only a theoretical activity, to argue. It's not a pure theoretical activity, it's a *praxis*. Because by arguing you serve, you help the achievement of human purposes within an argumentative community.

Jiný hlas: Z toho, co bylo řečeno, plyne, že argumentování není čistě teoretickou činností, ale jakousi praxí. Je to tou praxí, která slouží účelům argumentativní společnosti, kterou vytváří.

Jiný hlas: Okay, this was a very quick suggestion of some central *filosofických* presuppositions of the theory of *argumentation*. So you see, this is Aristotle, but modified by Peirce, Peirce himself being a *neo-Kantian*, and this goes into Perelman and all these people working in the theory of *argumentation*. That's a very, very interesting *filosofická* discipline.

Jiný hlas: Naznačuje zde linii vedoucí od Aristotela přes Peirce, který je neokantovec, a až k Perelmanovi a těm dalším *filosofům*, kteří tuto *filosofickou* disciplínu teorie argumentace rozpracovávají.

Jiný hlas: Let me go now on the other side of our balance: *narratology*.

Jiný hlas: Pojdme na druhou stranu té váhy, k *naratologii*.

Jiný hlas: And very quickly again, some central *filosofických* presuppositions. So the starting point of *narratology*, of contemporary *narratology* — the name I mentioned is Greimas — is a person called Propp, Vladimir Propp.

Jiný hlas: Výchozí osobou této *naratologie*, osobou, k níž se odvolává Greimas, je Vladimir Propp.

Jiný hlas: Propp, Vladimir Propp, P-R-O-P-P. The name of his book, published in 1921 — if I remember well — I read it in French so I don't know the Russian title, it's *La morphologie du conte*, *The Morphology of the Story*. It should be in Russian *Morfologija*... it's translated in many, many languages.

Jiný hlas: Kniha byla uveřejněna v roce 1921, francouzsky se jmenuje *La morphologie du conte*, rusky asi *Morfologija skazky*, tedy *morfologie příběhu*.

Jiný hlas: Propp in fact was an anthropologist and he was interested in *folk tales*. And he made a kind of inventory of all the Russian *folk tales*. He studied something like four hundred *folk tales*.

Jiný hlas: Byl to antropolog a zajímal se o lidová vyprávění. Udělal jakýsi inventář ruských lidových vyprávění, prostudoval jich více než čtyři sta.

Jiný hlas: On se bál o tom, co se říká v hospodě, takových lidových vyprávění.

Jiný hlas: More than four hundred. You speak about Propp and the tales, they are *folk fairy tales*. No, no, *folk tales*. Only *folk tales*.

Jiný hlas: Čili hovoří o těch *folk tales*. Prostudoval jich čtyři sta.

Jiný hlas: So this Propp was also connected with the *Russian formalism* and they knew him very well here in the *Prague school* in the thirties. Propp was very well known by Jakobson and by all the people in here in the thirties.

Jiný hlas: Byl tedy znám v té Pražské lingvistické škole Jakobsonem v třicátých letech.

Jiný hlas: Yeah, and but then he was a bit forgotten and he has been rediscovered in the fifties.

Jiný hlas: A byl zapomenut a znovu odhalen nebo objeven v padesátých letech.

Jiný hlas: And he is at the origin of Lévi-Strauss, Propp. So Lévi-Strauss' analysis methodology is *Proppian*, so he got it from Propp.

Jiný hlas: A na něm, na tomto Proppovi stojí Lévi-Strauss, který od něho vzal tu analýzu, metodologie je *proppiánská*, jak říká tady pan kolega.

Jiný hlas: Greimas as well. So the whole, it is very simple and what Propp discovered.

Jiný hlas: A je to velice jednoduché, to, co ten Propp objevil.

Jiný hlas: So studying these *folk tales*, four hundred *folk tales*, Propp found out that there is a kind of, let's say, a kind of generality in the functions, that's his technical term he uses.

Jiný hlas: On zjistil, objevil, že je určitá obecnost, když studoval těch čtyři sta příběhů, v tom, jak ty příběhy fungují nebo k čemu slouží, řekněme technicky, těmto slovům.

Jiný hlas: Yeah. So it's clear that in the different *folk tales* that the series, the succession of events is different. But the events themselves can be considered to be functions and they are a limited, of limited number.

Jiný hlas: Samozřejmě ty různé události tam mohou být různé, ale způsob, jak ty události v těch příbězích fungují, jsou v tom jakási obecnost, tady velice omezený počet těch funkcí v těch jednotlivých *stories*.

Jiný hlas: Yeah. So this has been generalized by Lévi-Strauss studying the myths of this Latin American people, as you know, and by Greimas as well and in contemporary *narratology* you see that the presupposition is that any process, meaningful process, it can be natural or cultural, it can be theoretical, practical or aesthetic, any process of meaning can be seen as a narrative program.

Jiný hlas: A je tam jakási základní idea, že jakýkoliv proces smyslu, proces signifikace, ať už teoretický... teď jsem málem udělal díru do paměti... *Can you repeat the...* Kulturní, přírodní, teoretický, praktický, estetický, jakýkoliv proces *of meaning* lze vidět jakožto narativní program.

Jiný hlas: Okay. So that's very clear for in the study of literature.

Jiný hlas: Je to jasné v případě studia literatury.

Jiný hlas: Yeah. But also other types of meaningful objects, like for example, take a piece of music.

Jiný hlas: Ale jsou i jiné případy smysluplných objektů, například hudební dílo.

Jiný hlas: Take a theoretical text, like for example, a philosophical text.

Jiný hlas: Filosofický text, studovat filosofický text.

Jiný hlas: Or a pseudo-theoretical text, like a journalistic text.

Jiný hlas: Pseudoteoretický text jako žurnalistický text, noviny.

Jiný hlas: Or take examples studied by Greimas, for example, is the urbanistic form of a city.

Jiný hlas: Urbanistická forma města, lze tímto způsobem studovat, že?

Jiný hlas: All these objects, because they are meaningful, because they express a certain semantic regularity and because of all that, they can be seen as chains of narrative functions.

Jiný hlas: Protože všechny tyto objekty a předměty jsou smysluplné, nesou nějaký význam, vyjadřují určité sémantické pravidelnosti. A lze na ně nahlížet jakožto na zřetězení narativních funkcí.

Jiný hlas: Okay. This is the first thing. So this introduction of the notion of narrative program, very central in *narratology*.

Jiný hlas: Centrálním pojmem té naratologie je pojem narativní program.

Jiný hlas: Yeah. So this narrative program has a certain dynamism. And at the origin of the dynamism of the program are what you can call the *actants*, not the actors, because the actors are individual entities, but *actants*, *les actants*, it's a technical term.

Jiný hlas: Tím narativní program v sobě nese určitou dynamiku, dynamičnost a nositelem té dynamiky je ten člen, kterému on říká *aktant*. Chce ho odlišit od aktéra, od konkrétního činitele nějaké akce, ale je to to činící v tom příběhu.

Jiný hlas: Okay, to make it very simple I give you an example in the case of *folk tales* for example, or simple narrations, take the hero for example.

Jiný hlas: Příklad: v těch lidových pohádkách a příbězích hrdina je *aktant*.

Jiný hlas: The hero is present in any *folk tale*. And he is a prototypical *actant*, this means he is defined by his performances, that's why he's not an actor. So he's not defined by his internal psychology, but he's defined by the things he's doing.

Jiný hlas: Každé lidové vyprávění má nějakého hrdinu. Čili on je určován tím, co dělá, těmi svými performancemi, tím, jak se chová, nikoliv zevnitř. Není definován nějakou svou vnitřní strukturou,

vlastnostmi, ale tím, co dělá v situaci.

Jiný hlas: This is why these people say that the *actant* is not a psychological entity, but a role.

Jiný hlas: *Aktant* není psychologická entita, ale je to role.

Jiný hlas: Okay, so this is the *actant*. What happens in a narrative program? The *actant*, the central *actant*, is let's say in his dynamism, which is the dynamism of a *quest* for an *object of value*. In his dynamism he is let's say helped by *co-actants* or he is, let's say, there are some obstacles on him coming from what you can call *anti-actants*. So the hero in his *quest* for an *object of value* gets some obstacles and some aid you can say.

Jiný hlas: Čili ten hrdina, ten *aktant*, je charakterizován jakousi snahou po *quest*, snahou realizovat určitý vztah k určitému *object of value*, nějakému hodnotovému předmětu. V tom mu pomáhají pomocníci, *koaktanti*, a brání mu protivníci, *antiaktanti*. Vždycky mu o něco jde a má tam někoho, kdo mu pomáhá a někoho, kdo mu překáží.

Jiný hlas: Okay, so what is interesting here in this model of *intersubjectivity*, *actant* with *co-actants* and *anti-actants* you can say, that everything is thought in terms of conflict.

Jiný hlas: V této situaci, kde je *aktant*, *koaktanti* a *antiaktanti*, se o celé té situaci hovoří v termínech konfliktů. Je to jakýsi konflikt.

Jiný hlas: Yeah, or to use a very classical term you find in Hume for example, in terms of *antipathy* or *sympathy*. This is the Newtonian theory of *repulsion* and *attraction* you see.

Jiný hlas: Čili tam nějaká *antipatie* a nebo *sympatie* mezi těmi. Jakoby tedy se připomínala newtonovská teorie přitahování a odpuzování.

Jiný hlas: *Repulsion* a *attraction*.

Jiný hlas: No, *repulsion* je... *attraction* je přitahování a *repulsion* je odpuzování.

Jiný hlas: So that's the sense of *antipathy* and *sympathy*. So when Hume speaks of *antipathy*, it's in Newtonian terms.

Jiný hlas: Když Hume tyto termíny používá, tak jako v newtonovském smyslu.

Jiný hlas: Okay, but this is *antipathy* as anti-gravitation. No, když mě někdo odpuzuje, že jo, tak je to přímo [nesrozumitelné]. No, but the important point here is the conflictual aspect, the conflictual aspect between these.

Jiný hlas: Jde o ten konfliktní aspekt mezi těmito.

Jiný hlas: Okay, I would like to add another point here, that this is the fact when you speak about these actants, they get a modal definition, so they are defined in terms of modalities.

Jiný hlas: A tyto aktanti jsou určováni modálními definicemi, teď ti předvede.

Jiný hlas: For example, take a hero. A hero has a certain power.

Jiný hlas: Ten hrdina má nějakou moc.

Jiný hlas: That's a modality, power.

Jiný hlas: Moc je modalita v tomto směru.

Jiný hlas: It's to be... here again we have to do with this terrible English. You can do it in French. In French there are, as you know, four modalities. In English it's a bit difficult. It's *vouloir*, *pouvoir*, *devoir* and *savoir*.

Jiný hlas: Ve francouzštině jsou čtyři modalita a v angličtině je to asi složitější. *Vouloir*, *pouvoir*, *devoir*, *savoir*, čili chtít, moci, muset, vědět.

Jiný hlas: Okay, in English you get in trouble because *pouvoir*, for example, loses the ambiguity in English between to be able, which means to have the competence to be able of, and have the power. In French there's only one word for it, *pouvoir*. So it keep... I don't know in Czech.

Jiný hlas: Já to přeložím. To *pouvoir* ve francouzštině v sobě nese jaksi obojí, co v angličtině mírně rozlišují jako *be able to*, jako být kompetentní, být schopen, a moci. To *pouvoir* znamená ve francouzštině obojí.

Proto tvrdí, že ty čtyři modalita francouzské, *pouvoir* a tak dále, se špatně překládají do přesných anglických ekvivalentů, protože vždycky mají trochu jiný význam.

Hejdánek: A máte to v češtině podobně? Moci? Co říkáte moci? No tak moc... no jo, v češtině to možná taky v tomhle platí.

Jiný hlas: Okay, same thing with *vouloir*. In French *vouloir* is ambiguous in French, but it's an interesting ambiguity, namely to have the intention, *je veux aller me promener*, or I desire.

Jiný hlas: Chtít a přát si, toužit po.

Jiný hlas: So you see, to speak about modalities is a bit difficult, but what I wanted to say here is that the competence of the actant is defined in terms of modalities. Take for example, I give you an example, who is curious.

Jiný hlas: Ta kompetence toho aktanta je právě dána, jak on tvrdí, v těch modálních termínech. Vezmeme příklad aktanta, zvědavce.

Jiný hlas: Yeah. In stories you find some of these people.

Jiný hlas: V mnoha příbězích se zvědavci dají najít.

Jiný hlas: And he is curious to discover secrets.

Jiný hlas: Je zvědavý objevovat tajemství.

Jiný hlas: Okay. I now try to translate this in a modal concatenation.

Jiný hlas: A on to teď teda převede do té modální konkatenace, jako spojení těch jednotlivých základních módů.

Jiný hlas: The formula is the following one for curiosity, for the curious actant. I say it in French: *le curieux du secret, c'est celui qui veut savoir ce qui est mais n'apparaît pas*.

Jiný hlas: Zvědavý, který touží po tajemství, je ten, který chce vědět to, co není... co se nejeví, *n'apparaît pas*.

Jiný hlas: You have another type of curious people who want to know the truth, not the secrets.

Jiný hlas: Jsou jiní typy zvědavců, kteří chtějí vědět pravdu, ne tajemství.

Jiný hlas: Okay. This is a type of curiosity wanting to know the combination of what is and at the same time appears.

Jiný hlas: To jsou ti, kdo chtějí vědět to, co je a zároveň se jeví.

Jiný hlas: And so on and so on. You can make all kinds of combinations with the existing modalities, because you don't have only these four ones I mentioned. It's very complex because you have to add what they call epistemic modalities for example. It's not only to know, but to know has a kind of tensivity, a kind of *Spannung*, with to believe for example. To believe and to know are two epistemic modalities. So you find some actants, some heroes, for example who know all kinds of things but their knowledge is modified by their beliefs. So this is on the epistemic level. Then you have other types of modalities like for example being and seeming, I was using in my definition of truth and the secret.

Jiný hlas: A tak dále, lze dělat mnoho kombinací toho. Ta situace začne být komplikovaná, když ty jednotlivé aktanty chceme v různých kombinacích definovat. Uváděl tam ještě epistemické modality, uváděl příklad jakýchsi epistemických modalit, to je vztah mezi *knowing* a *believing*, co já vím a v co věřím, a ty tam interferují v tom určení toho aktanta mezi *being* a *seeming*.

Jiný hlas: Being and seeming, they call it veridictory modalities, but it doesn't matter here, there are all kinds of modalities.

Jiný hlas: Co vidím a co se mi zdá a tak dál. Těch modalit je velké množství, ale o to teď tady nejde, spíš jde o ten základní pohled na to.

Jiný hlas: So this is all I would like to say on this narratological model, but what are the philosophical presuppositions of this? First of all, the first philosophical presupposition is the, how do you say in English, *la mise entre parenthèses*, the putting into brackets. In German you have Husserl for example... what is it in German? *Einklammerung*?

Jiný hlas: *Ausklammerung*.

Jiný hlas: *Ausklammerung*, yeah. So the putting into brackets of subjectivity. In the sense, my definition of subjectivity, I call subjectivity the conditions of production, the conditions of production of the story.

So when you say there are conditions of production of a story which are not, let's say, given in the story, but are out of the story, outside of the story, at the origin of the story, these are subjective conditions of production.

Jiný hlas: Čili teď to tak zhruba chtěl říct o tom naratologickém modelu, a teď nějaké filosofické předpoklady. Tím prvním z filosofických předpokladů je jakési vyzávorkování, například vyzávorkování subjektivních okolností, za nichž ten příběh vzniká, protože to není součástí toho příběhu, tato záležitost.

Jiný hlas: In fact, according to Propp and his followers, stories are eternal objects.

Jiný hlas: Příběhy jsou věčné objekty.

Jiný hlas: So they don't have an origin.

Jiný hlas: Nemají původ.

Jiný hlas: The origin is not in the teller. Let's say the structure of the story doesn't mirror the structure of the teller.

Jiný hlas: Protože oni nepocházejí v tom, v tomto smyslu nepocházejí v tom, kdo je říká. Nezrcadlí to toho *tellera*, toho vypravěče. In fact, and this is according our own intuition, like myths, stories are without an origin.

Jiný hlas: *Stories*, příběhy nemají počátek.

Jiný hlas: And stories don't get their meaning by the fact that they are understood by the people listening to the storyteller. Stories don't get their meaning from the fact that they are understood, that they are received by people listening to the stories.

Jiný hlas: Že nezískávají smysl od toho, že jsou poslouchány.

Hejdánek: Ale nezískávají, on říká. On říká, že nezískávají.

Jiný hlas: I don't understand, they don't... the meaning of the story is in the story.

Jiný hlas: Čili protože smysl příběhu je v tom příběhu.

Hejdánek: A ne až teprve, když mu někdo porozumí nebo rozumí.

Jiný hlas: To say it classically philosophical, I would say stories have an *immanent* meaning.

Jiný hlas: Tyto *stories*, příběhy mají jaksi v tomto smyslu *imanentní* smysl. So it's very strange, but the meaning of stories is not dependent, let's say, is not based within a storytelling community. Smysl toho příběhu není nějak jako založen uvnitř té komunity, která si ty *stories* vypráví. So and if we can speak about *narrative rationality* as opposed to *argumentative rationality*, this will be a point where we have to oppose them. How can you argue without a community? But stories exist independent from the community. Čili tady máme jako první takový zajímavý rozdíl mezi tou argumentativní racionalitou a narativní. Zatímco, jak se snažil předvést, ta argumentativní racionalita podstatně existuje v té komunitě, která ji vytváří, tak ta narativní jako existuje mimo ni.

Jiný hlas: Okay. Then, to come back on the point of the reasons, the dynamism we find in a story, the fact that it starts, that there's an energy going on there, a dynamism, a development of the story, this development of the story is not due to reasons. There are no reasons at work here. Sorry, I was... there are no reasons at work, but only causes.

Jiný hlas: A tvrdí, že ten dynamismus, rozvoj toho příběhu není jaksi zapříčiněn, abych to řekl hodně blbě, důvody, ale příčinami. Jako nehrají tam roli důvody v tom dynamismu, ale příčiny.

Jiný hlas: Here, I use the classic opposition, philosophical opposition of *cause* and *reason*.

Jiný hlas: Čili teď se odvolává na klasický rozdíl, filosofický rozdíl mezi příčinou a důvodem.

Jiný hlas: In a story, you can say that one event causes the following event.

Jiný hlas: V příběhu lze říci, že jedna událost zapříčiňuje druhou, je příčinou.

Jiný hlas: Now this was exactly the opinion of Propp. Propp, he said that the *narrative program* was what he called a *causal linear chain*.

Jiný hlas: *Narrative program* podle Proppa byl *causal linear chain*, kauzální lineární řetězec. This is, as we all know as philosophers, the notion of cause is always related with natural law. Pojem příčiny je nějak vždycky vztahován k přírodnímu zákonu. Causes, for example, an apple falls down from the tree, that's a

causal thing. Padá jablko ze stromu, tak to je kauzální věc. So reasons are totally different. Reasons don't have anything to do with laws, but with strategies. *Reasons*, důvody nemají nic co dělat se zákony, ale se strategiemi.

Jiný hlas: Okay. So to argue, I would say *argumentative rationality* is *strategic rationality*.

Jiný hlas: Argumentativní racionalita je strategická racionalita.

Jiný hlas: Whereas *narrative rationality* is, how do you say, *lawful rationality*.

Jiný hlas: A ta narativní racionalita je zákonoplná, abych to teda přeložil hodně blbě. Nebo dodržuje zákony, tak.

Jiný hlas: Okay. So these are some of the philosophical presuppositions of these both theories, *theory of argumentation* and *narratology*. So it seems now, I have been dramatizing this opposition, it seems now that it is impossible to bring these two theories together. And the question I would like to discuss now very, very quickly, and then afterwards I go over to Plato and Aristotle, is there any possibility of homologating argumentation and narrativity on the level of the objects and on the level of the theories?

Jiný hlas: Tak to jsou aspoň tak zhruba ty filosofické předpoklady těch dvou teorií. Zdá se, že on teď jako zřejmě záměrně dramatizoval tuto opozici. Zatím to vypadá tak, jako by ty dvě sféry byly zcela od sebe oddělené a teď on hodlá se tedy věnovat otázkou, zda nelze nějak homologizovat, uvést v jakýsi soulad nebo převést v jedno, a to jak na úrovni tedy těch objektů, tak na úrovni těch teorií.

Jiný hlas: Because as I... what I have done now is something perverse in a sense, namely I was trying to evoke simply that narrativity and argumentativity is something totally different, another type of rationality. So, but is that true? Is it true? Because intuitively, you can say you can use stories in an argument, for example.

Jiný hlas: Čili teď sám zpochybňuje toto ostré dělení, například tím, že teď přece je možné uvést příběh jako argument. Můžeš použít příběh jako argument. And we will see in Plato that Plato is doing this the whole time. A u Platóna uvidíme, že Platón toto dělá furt. But on the other hand, so stories can serve as an argument. Arguments themselves can be analyzed as stories. Ale argumenty také samy mohou být analyzovány jakožto *stories*, jakožto příběhy. So an argument itself, I will try to show this, has also a *narrative program*. Argument sám v sobě také skrývá jakýsi narativní program. Okay. This is intuitive, in the sense that I make a whole drama, a whole tragedy of the opposition, but am I right? Am I right? And now I would like to at least to suggest that a homologation of narrativity and argumentativity is difficult, but not impossible.

Jiný hlas: Čili on jako tuto věc chtěl jako zdramatizovat nějak, tuto opozici, ale nicméně chce nakonec jaksi navrhnout, že přesto jakási homologizace je obtížná, ale přesto možná těchto dvou typů racionality.

Jiný hlas: Excuse me, may I propose a ten-minute pause?

Jiný hlas: I sure, sure... Or it would be of some use. Perhaps... Oh, I don't... I am almost in the middle, so I should finish.

Jiný hlas: Já myslím, že opravdu uděláme chvíličku přestávku a pak budeme pokračovat.

Jiný hlas: Oh, we'll make a short break and then we will go on. Yes, lecture. I see, because the Plato stuff is a lot more amusing. But I think all this part concerning the *narratology* analysis of philosophical *discourse*, I think it's very interesting. I think we will go on then we should have some time today or tomorrow for the messages. What they should do now is to try to show that this rupture, this opposition is not so large, not so serious as I tried to suggest.

Jiný hlas: Oni se tedy snaží předvést, že ta opozice není tak velká nebo tak fatální, jak předváděli.

Jiný hlas: And in fact, I went back to Plato because I find a collaborator in Plato. And in fact, the whole drama that was involved in all of this, it's Aristotle who is guilty of it.

Jiný hlas: A vrací se k Platonovi, neboť v Platonovi zde v tomto našel spolupracovníka. A skutečně za to celé drama mezi těmito dvěma racionalitami padá na hlavu Aristotela, ten prostě za to může.

Jiný hlas: So there are two possibilities of, let's say, *homologating* the two types of rationality. One is simply to — and the terms I use here are kind of *neologisms* — is to *semiotize* or *narratologize* the

theory of argumentation. Or the other way around, it's to *pragmatize*, *pragmatisation*, to *pragmatize* the *narratological* moment.

Jiný hlas: Čili pro toto spojení těchto dvou se nabízí jakési dvě cesty, u nichž autor užil jakýchsi *neologismů* — *narratologizace* té argumentace nebo *semiotizace* a naopak *pragmatizace* té *narrativy*.

Jiný hlas: Okay, we don't have time to do both things here, and I would like to suggest very shortly only one of these moves. Namely, what could be done in the domain of, let's say, the application of *narratology* on the domain of argumentation.

Jiný hlas: Nemůžeme tady probírat obě cesty, zmíní se pouze o jedné z nich, a to sice, co lze udělat na té *narratologické* půdě těch racionálních argumentů, jak se může *narratologie* aplikovat na tu druhou oblast argumentace.

Jiný hlas: So, I take as a prototype of an argumentative *discourse*, philosophical *discourse* or scientific *discourse*.

Jiný hlas: A jako prototyp té argumentativní racionality vezmeme filosofický nebo vědecký *diskurs*, rozpravu.

Jiný hlas: This is very intuitive, almost anybody will agree with it, that scientific *discourse* and philosophical *discourse* — I don't make any distinction for the moment — that there are some arguments in it, so that it's more or less the essence of this type of *discursivity*, that it's argumentative.

Jiný hlas: Opět hovoří zcela intuitivně a nehodlá rozlišovat mezi vědeckou a filosofickou, tím filosofickým *diskursem*, rozpravou, ale intuitivně lze říci, že v těchto diskurzech jde o argumenty, argumentuje se tam.

Jiný hlas: So let me give you some elements of the *narratological* analysis of philosophical or scientific *discourse* being argumentative *discourse*.

Jiný hlas: Čili chce teď uvést několik těch *narratologických* pohledů na argumenty, co se týče toho racionálního *diskursu*, argumentativního *diskursu*.

Jiný hlas: The first aspect of *narratological* analysis of philosophical or scientific *discourse* would simply — and this is trivial — would simply indicate the fact that philosophical *discourse* is argumentative. So, I mean by that: philosophers and scientists, they don't like very much that their *discourse* looks as argumentative *discourse* because in fact, because they speak the truth, they try to speak the truth, and the truth is something universal, something general, you don't have to argue in favor of the truth. You know what is the truth or you don't know it. So philosophers, they should know it. In fact, scientists the same thing. They don't like the fact that you discover that their type of *discourse* is argumentative. So *narratology* could indicate already very concretely, very specifically on the level, let's say, of the observable aspects of philosophical *discourse*, that philosophical *discourse* is argumentative.

Jiný hlas: Ten první aspekt je velice triviální. Je to ta skutečnost, že filosofická rozprava je argumentativní. O vědecké platí totéž. Vědci a filosofové neradi přiznávají, neboť ta filosofická rozprava se vztahuje k pravdě. Tedy jde tam o pravdu a nejde tam o argumenty. A to znamená, že už ten bezprostřední *narratologický* vztah, ta *narratologie* toto může říci, že filosofický *diskurs* je argumentativní, klade se v tom argument.

Jiný hlas: One of the sub-aspects of this would be that *narratology* could indicate that the referent or the object of philosophy, the external object, is an illusion. So that the object of philosophy is within philosophy. That the object of philosophy is philosophy itself.

Jiný hlas: To, co ta *narratologie* dále může říci, že ten referent, objekt té filosofické rozpravy, je iluze. Objekt filosofie je uvnitř filosofie. Předmětem filosofie je filosofie sama a nic vně ní.

Jiný hlas: So this means that the referent, the external world or the set of objects or state of affairs and events and so on, that is discussed by philosophy, that this is internal to philosophical *discourse*. So this is the whole *problematics* of the *referential* illusion.

Jiný hlas: Jde tedy o problematiku té *referenciální* iluze nebo iluze vztahování se k něčemu, protože stav světa a všechny předměty, které se stávají předmětem filosofické rozpravy, jsou v té filosofické rozpravě a nejsou nic vně.

Jiný hlas: To put it a bit less dramatic, I would say that *narratology* could indicate that the relation between philosophical *discourse* and its object is not transparent.

Jiný hlas: Ta *narratologie* může indikovat, označit nebo zjistit, že vztah mezi tím filosofickým *diskursem* a jejím předmětem nebo objektem není transparentní, průhledný.

Jiný hlas: So that the argumentation in philosophy never concerns facts.

Jiný hlas: Filosofická argumentace se nikdy nevztahuje k faktům.

Jiný hlas: Because there is no transparent relation — and here I will use the term many several times still, speaking about American philosophers — the *naivety* of most of the American philosophers, thinking that philosophy has a kind of privileged, transparent relation with its object...

Jiný hlas: Protože tam není ten transparentní vztah — a zde bude hovořit o [nesrozumitelné] jakési naivní představě některých amerických filosofů, kteří se domnívají, že filosofie má jakýsi privilegovaný transparentní vztah s tím svým předmětem.

Jiný hlas: Okay. So another thing that could be shown is that philosophical discourse, like all other types of discourse, functions in a communication process. So you try to persuade people with philosophical arguments.

Jiný hlas: Ten filosofický diskurz funguje v tom procesu komunikace. Pomocí filosofických argumentů se snažíme přesvědčit o něčem.

Jiný hlas: Yeah. So and then I would also introduce here the term of *polemology*, that philosophical intersubjectivity — this means the transfer of philosophical theories within the philosophical community — is *polemological*, is conflictual.

Jiný hlas: V té filosofické společnosti přesun filosofických teorií je konfliktní. Hovoří v této souvislosti o *polemologii*. Děje se to v rámci *polemos*.

Jiný hlas: Okay. This means that philosophical theory, for example, has this manipulative aspect, and so that philosophical communication between philosophers is not based on cooperation — and here again the list of naive terms — not based on cooperation, on *charity* and *humanity*. These are three terms used by American philosophers: *cooperation* (Grice), *charity* (Davidson), *humanity* (Quine). No, communication between philosophers is conflictual.

Jiný hlas: Ta komunikace mezi filozofy a jejich teoriemi nespočívá na milosrdenství, *humanity*, lidskosti nebo ochotě spolupracovat. To jsou jakési základní termíny, s kterými operují ti filosofové američtí — Grice, Davidson, předtím jsem zapomněl ta jména — Quine. Ale ty vztahy v té filosofické komunitě jsou konfliktní.

Jiný hlas: Only one definition here: the principle of *charity* according to Davidson is the following principle: that when you communicate with all types of discourse, also philosophical discourse, philosophers communicating among each other, they obey the principle of *charity*. So this means that you have to presuppose in your *interlocutor* — that's the definition given by Davidson — you have to presuppose in your *interlocutor* that he wants to tell the truth.

Jiný hlas: Ten princip *charity* dle Davidsona je následující: když hovoříš, musíš u toho partnera v rozhovoru předpokládat, že chce říct pravdu.

Jiný hlas: Yeah. Principle of *cooperation*, for example in Grice, is defined in the following way: you have to presuppose in your *interlocutor* that he wants to be cooperative.

--- (1987-02-22 Herman Parret – O narativní racionalitě (2) [LVH172VA] [v popisku chybí datum]_Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: Express, let's say, a certain conception of communication and *inter-subjectivity* which is absolutely attacked by *narratology*, because *narratology* they put into the middle the conflictual *polemological* aspect of any type of communication.

Hejdánek: A on tvrdí, že tyto koncepce komunikace jsou tedy napadány tou *narratologií*, která právě tvrdí, že jakýkoliv typ této komunikace má *polemologický* charakter. Charakter *polemu*, konfliktu.

Jiný hlas: This means that a philosophical discourse functions also as a *narrative program*.

Hejdánek: Filosofický diskurs také funguje jako *narratologický* program.

Jiný hlas: In which sense? In the sense that the beginning, the starting point of any motivation of doing philosophy is conflictual.

Hejdánek: V jakém smyslu? V tom smyslu, že ten začátek jakéhokoliv filosofického projektu, ten motiv pro dělání filosofie, ten počátek je jaksí konfliktní.

Jiný hlas: And then the program as a philosopher that you are, let's say during your argumentative labor, in the work you are doing, the discussion you have, let's say with other philosophers, past philosophers, when you quote Kant and Plato and so on, or when you discuss with your contemporary friends, and when you write books for other people, this whole program has to be seen as a *pacification* program.

Hejdánek: A celý ten program je třeba vidět jako *pacifikaci* toho původního konfliktu. Co tam patří: odvolávání se na filosofy minulosti, způsob diskuse se současnými filosofy, vůbec celý ten program toho, jak nějaká filosofická kniha je napsána, vždycky jde o *pacifikaci*, uklidnění tohoto konfliktu.

Jiný hlas: So the starting point of the philosophical motivation is conflict, then the program is *pacification*, and the provisional solution, the provisional end is the *contract*.

Hejdánek: Výchozí statek: konflikt. Program je *pacifikace* a jakýsi provizorní stav, perspektivní stav je *kontrakt*, smlouva.

Jiný hlas: In fact, by argumentation in philosophy you try to convince in the etymological sense of the word. *Convaincre, convaincre, convince*. This means you try to gain a victory. The *vaincre*. You try to gain a victory and that's exactly what the hero does in folk tales.

Hejdánek: V tom filosofickém diskursu chceš přesvědčit. A v tom francouzském *convaincre* je *vaincre*, vítězit. To znamená, jde o to opět i v tom filosofickém diskursu, tak jako v tom příběhu lidovém, jde o to zvítězit. Vojenském poli třeba o vítězství.

Jiný hlas: Okay, so that's in fact, philosophy itself is a *narrative program* in this *narratological* sense. Very quickly now, five, I simply summarize, five aspects let's say now, of very more local, because this was a general consideration, but local aspects of the *narratological* analysis of argumentative discourse, especially philosophical discourse.

Hejdánek: Filosofie také je *narrativní program* v tomto *narratologickém* smyslu. Chce teď uvést jenom pět aspektů této *narratologické* analýzy toho filosofického diskursu.

Jiný hlas: First thing, philosophical discourse is not purely descriptive.

Hejdánek: První věc: filosofický diskurs, rozprava není čistě deskriptivní, popisná.

Jiný hlas: Philosophical discourse as an argumentative discourse doesn't reflect reality as a mirror.

Hejdánek: Filosofická rozprava jakožto argumentativní rozprava neodráží skutečnost jako nějaké zrcadlo.

Jiný hlas: Remember what Wittgenstein told us that in *Philosophical Investigations* when he spoke in the first paragraphs on the Augustinian concept of language, remember? The Augustinian concept of language is language mirrors reality.

Hejdánek: Upozornil na Wittgensteina v prvním paragrafu *Filosofických zkoumání*, kde se upozorňuje na, kriticky vztahuje k augustinovskému konceptu jazyka jakožto čehosi, co zrcadlí skutečnost.

Jiný hlas: Okay, so philosophy doesn't mirror reality, there's no transparent relation with reality.

Hejdánek: Filosofie nezrcadlí skutečnost, není transparentní vztah se skutečností.

Jiný hlas: On the other hand, *narratological* criticism of philosophical criticism, in the Kantian sense, in the sense of *déconstruction* since the criticism of the philosophical discourse also will attack let's say the myth of discovery in philosophy, the myth of progress of philosophy. You see this kind of positivistic dreams philosophers have sometimes, that you can discover something, that there's some progress going on.

Hejdánek: Druhá věc je, že tato dekonstrukce, ten kriticismus...

Jiný hlas: To jest ve smyslu kantovském...

Hejdánek: To jest vlastně ta reflexe...

Jiný hlas: ...ta dekonstrukce takzvaná, derridovská třeba...

Hejdánek: ...chce říci, že filosofie nic neobjevuje a nedělá žádný pokrok.

Jiný hlas: On říká naopak, že to je pozitivistický předsudek, že se tam něco objevuje.

Hejdánek: No ano, on chce jako ukázat, že to je ta narrativita v tom, čili nechce to popřít a odsunout, nýbrž naopak na to ukazuje.

Jiný hlas: And all of this is true because philosophical discourse like all argumentative discourse is related to passion and emotion in the classical philosophical sense. And here I would again introduce Peirce. I would say that philosophical reasoning, argumentative reasoning is not a question of induction or deduction but a question of *abduction*.

Hejdánek: Filosofický diskurs není prost vášní a emocí toho, kdo ten filosofický diskurs dělá. Opět se odvolává na Peirce, že filosofie neindukuje ani nededukuje, ale jest *abdukci*.

Jiný hlas: I don't give a detailed definition of *abduction* here, but in opposition to induction, deduction as you know in Peirce, *abduction* is related to the sentiment and to intuition. So the so-called discoveries you make in philosophy are in fact related to the right feeling you have, to the right intuition you have. Not intuition in the Kantian sense here, but to the right intuition.

Hejdánek: *Abdukce* se vztahuje k pocitům a k intuici. Filosofický objev nějak souvisí s dobrou intuicí, s dobrým citem pro věc.

Jiný hlas: Okay, so all of this is one aspect here which is made clear by *narratological* analysis or by let's say identifying philosophical argumentative discourse with a *narrative program*. The second aspect is that you should look at philosophical arguments as I already said as strategies.

Hejdánek: I na filosofické argumenty je třeba se dívat jako na strategie. Druhý aspekt.

Jiný hlas: As explicit strategies and here I introduce these terms of manipulation for example. And I don't have a very *pejorative* concept of manipulation. I think that manipulation is absolutely central in all functioning of discourse.

Hejdánek: Strategie a manipulace. Tvrdí, že manipulaci nepovažuje za nějaký *pejorativní* pojem, za něco pejorativního. Domnívá se, že v té rozpravě má centrální postavení.

Jiný hlas: You can speak of persuasion when you build up a philosophical argument. You try to persuade the people, you try to manipulate the people, you try to seduce them.

Hejdánek: Když chceš někoho přesvědčit, tak se ho nějak snažíš zmanipulovat a svést v podstatě, když vytváříš ten argument, aby byl přesvědčivý.

Jiný hlas: This means in terms of *modalities*, the way I was speaking twenty minutes ago, is that the philosopher uses canonical techniques manifesting another set of *modalities*, manifesting a *savoir-faire*, as the French say. A *savoir-faire*, to know how to do.

Ten filosof také ukazuje tedy svou schopnost, že ví, jak to udělat. Ví jako jaký set argumentů použít, aby... vyzná se. Vyzná se.

Yes, to know how to do. So we have to know how to do it. *Sophistic*. More *sophistic* than *philosophy*.

Okay, but I would say there's no clear distinction. I would say there's a kind of intrinsic link here. And even worse, I would say that these strategies and techniques here, that they manifest a structure of power. And I would say then that, for example, the asymmetry between the professor and the student, and the functioning of the whole scientific *establishment* and so on, that this structure of power, that this is part, let's say, of the essence of scientific and *philosophical* discourse.

Podstatná, bytostná část filosofické vědecké rozpravy je ohled na tu strategii, například asymetrie mezi profesorem a studentem, celý jak to říká vědecký *establishment*, nebo celé to rozvrstvení vědeckého *establishmentu*. Tyto záležitosti považuje za centrální pro strukturu z *naratologického* hlediska té filosofické rozpravy. It's not for nothing that the whole Western *philosophy* starts with *Socrates*.

Není to jen tak od ničeho, nebo nezačalo to jen tak, že se začíná od Sokrata. So that has always been an essential link between *philosophy* and education.

Je podstatná vazba mezi filosofií a vzděláváním. And there is no education without power.

A není vzdělávání, kde by nebyla jakási moc, *power*. And you cannot educate when you don't have a to

know how to do.

A nemůžeš vzdělávat, pokud nevíš, jak to dělat.

Hejdánek: To je tak trochu sofisticky přece jenom.

Jiný hlas: No právě, to jsou ty sofisté.

To k tomu patří.

Hejdánek: No, to vím.

Jiný hlas: But that's in any case the way *narratologist* could deconstruct or criticize, let's say, *philosophical* argumentative discourse. By *modalizing*, you see, by introducing these *modalities*.

Tím, že bude převádět ty *modality*. I introduce another one, even worst one, namely the where is that idea coming from of the responsibility in the philosopher? That the philosopher is responsible for the truth.

Kde se bere ta idea odpovědnosti, že filosof je odpovědný za pravdu? Look at *Heidegger* for example, the prophet of the truth.

Heidegger, prorok pravdy.

So this is again a *modality*, namely this fact, this *deontology*, the *deontology* of the philosopher, it's the boomerang story. So the act of *philosophizing* comes back on your own heads in a sense, so you create *philosophy* and the creation itself makes you responsible for the act you are creating, for the things you are creating. So it comes back like a boomerang on your own head and you present yourself as a competence that has to do. So a *devoir-faire*, that has to do, that is forced to do things.

Ten filosof s tím filosofickým diskurzem je v situaci člověka s bumerangem. Ta filosofie... no bumerang... bumerang jako u toho *Heideggera*.

Hejdánek: To u bumerangu, u toho *Heideggera*... no tak to bádání a ta...

Jiný hlas: The prophet of truth.

Can you repeat again because I'm not able to translate.

Heidegger, the prophet, the *Prophet des Seins*.

Can you explain again this boomerang effect of *philosophy*?

The fact that you create *philosophical* theory. You create, you seem, how to say, you create a theory, but this theory is not purely gratuitous, it comes back on yourself and gives you some obligations.

Skutečnost, že vytvoříš filosofickou teorii. Ta teorie se pak vrací zpátky a dává ti nějaké povinnosti.

So and you are in fact you are responsible as a philosopher, you are responsible towards the truth as such, towards society, towards all these entities with *majuscule*, with capital.

Filosof je odpovědný za pravdu, za společnost, za všechny ty věci s velkými písmeny, co se píšou vepředu s velkými písmeny. Okay, so this would be a kind of analysis of *philosophical* discourse in terms of *modalities* here. The philosopher seen as an *actant*.

Filosof jakožto *aktant*.

As an *actant* like the hero in a folk tale.

Jako hrdina v bajce. And this means the combination, the philosopher as a combination of *modalities*.

Filosof jakožto kombinace těch *modalit*. Going further, you can discover in a *philosophical* argumentation a kind of *temporality*, which is also comparable with the *temporality* of narrative program.

V té filosofické argumentaci lze také odhalit určitý druh *temporality*, časovosti, která je opět srovnatelná s tou *temporalitou* toho narativního programu. For example, you start with a problem and you go to the solution.

Začínáš u problému a jdeš k řešení. So the whole *philosophy*, history of *philosophy* is starting with a problem, transcending the problem stage by stage and going to a solution.

Celá historie filosofie jsou jakýmsi vycházením od problému a kráčením k řešení. In fact *philosophy* always is motivated by a *telos*, by the *telos* of the victory.

Filosofie je motivována *telem* jako cílem nebo účelem, jako zvítězit nebo aby se zvítězilo. That's not true for all the philosophers, not for *Nietzsche* for example, and they are always considered to be deviant

philosophers, marginal philosophers. But let's say the kernel of *philosophy*, the main, the central line of *philosophy* is always going from the problem to the solution.

Neplatí to o všech filosofech, uvádí zde jméno *Nietzscheho* a víceméně tvrdí, že tito filosofové jsou v té základní linii považováni za marginální nebo jako jacísi *devianti*, pochopitelně. Is going let's say from the obstacle to the victory. Normální, tedy ten klasický směr je od překážek k vítězství, tah k vítězství přes překážky k vítězství.

Okay, still another aspect very quickly here. *Philosophy* can be considered also, in identifying with narrative program, as what this *narratologist* called an *actantial* schema, an *actantial* schema. What does that mean? This means that the voice of the philosopher as an *actant*, this voice is contradicted by other voices, real actual voices or imagined voices.

Jiný hlas: so the philosopher in his *discourse*, he creates even imaginary opponents.

Jiný hlas: Celá ta filosofická věc lze vyjádřit pomocí toho *aktantního* schématu nebo *aktanciálního* schématu. Filosof vytváří jakýsi hlas svůj vlastní a klade do toho svého *diskursu* protihlas, vytváří si oponenty, vytváří si ty antihrdiny a ty *aktanty*, kteří mu pomáhají, i ty, proti nimž bojuje a tak podobně.

Jiný hlas: So, you can say so the internal structure of philosophical *discourse* is polemical, and why not say *polemological*? So there is always intrinsic polemics going on. So you discuss with other philosophers, you invent opponents, and that's the way there's some dynamism, there's some development.

Jiný hlas: Ten filosofický *diskurs* je *polemologický* nebo polemický, vytváří si oponenty a pokračuje nebo rozvíjí se právě v této dynamice toho polemu.

Jiný hlas: Okay, a last characteristic here of this *narratological* analysis of argumentative *discourse* I would like to mention is what I call epistemic relativity of argumentative *discourse*.

Jiný hlas: Poslední charakteristika je epistemická relativita toho *diskursu*.

Jiný hlas: I mean by this, philosophical knowledge is always necessarily modified by other epistemic states.

Jiný hlas: Filosofická znalost je vždycky nutně modifikována jinými epistemickými stavy.

Jiný hlas: So again, *narratology* will criticize or deconstruct the naive idea that philosophical knowledge is absolutely independent from other epistemic states like beliefs, convictions, presumptions and so on and so on.

Jiný hlas: Že ta *naratologie* bude kritizovat nebo dekonstruovat naivní víru, že filosofie je nezávislá na jiných epistemických faktorech, jako jsou víry, předpoklady, přesvědčení a tak dále.

Jiný hlas: Okay, you know the *Frankfurter Schule* for example, these people like Habermas and the other ones. They are very sensible for this point. So *Ideologiekritik* means exactly this here. It's to indicate that there is no pure philosophical knowledge. That philosophical knowledge is always mixed up with other epistemic states, with belief systems for example and with ideologies.

Jiný hlas: Na toto je velmi citlivá *frankfurtská škola*, Habermas a další, kteří tvrdí, že neexistuje čistá filosofie, že vždycky je ta filosofie neoddělitelná od jiných epistemických faktorů, od víry a dokonce i ideologií.

Jiný hlas: A last aspect of this epistemic relativity is that knowledge is not only connected intrinsically with beliefs in philosophy, but also with the axis going from certainty to uncertainty. So when you say „I know that p“ in philosophy, you say „I know that“ etc. etc. This „I know“ is modified by certainty or uncertainty. In fact, what you say most of the case is „I am certain that p“. So there is an intrinsic link between knowledge and certainty.

Jiný hlas: Ta filosofická znalost není jenom ve vztahu k vírám, ale také k tomu, co běží na ose od jistoty k nejistotě. Když říkám „vím, že něco tak je“ nebo když jsem přesvědčen o tom, tak jsem vlastně přesvědčen s určitou intenzitou. Něco vím jistěji a něco méně jistě.

Jiný hlas: Okay, so you know *On Certainty* Wittgenstein, he showed us very convincingly in his small booklet *On Certainty*, that's the title of the book, that all states of knowledge are modified by certainty.

Jiný hlas: Wittgenstein ukázal ve své knize *O jistotě*, že všechny ty stavy vědění jsou modifikovány jistotou.

Jiný hlas: Okay, we can even maybe discuss these points here, but this is what I mean by epistemic relativity. So this *narratological* analysis of argumentative *discourse* in terms of modalities should exactly put, indicate let's say this kind of intrinsic relations, for example between knowing and certainty.

Jiný hlas: To je ta epistemická relativita. Ta *naratologická* analýza může tyto vztahy indikovat mezi jistotou, poznáváním a tak podobně.

Jiný hlas: Okay, this was an example let's say of *homolocation* of this *narratological* model and argumentation on the other hand. I could say many things more on this point but I don't do it. What time is it in fact? Is it half past nine? Okay, give me another 10 minutes, 15 minutes now to come back to Aristotle and Plato. Because this was, I would like to change totally the tonality now of what I say, my argument. My argument in fact is finished now. But now the *dramatis personae* of the small scene, the small *scenette*, the small scene I would like to present here are Aristotle and Plato, because I think that Aristotle is responsible for this opposition between these two types of rationality, but when you look at the texts in the dialogues of Plato, that there is nothing like this opposition there in Plato. So Plato can be seen as a kind of paradise, a kind of lost paradise. And Aristotle is responsible for it in a sense. I read very carefully these texts, but I'm not a specialist again, I say it again, but I think it is very convincing.

Jiný hlas: On ted' chce přerušit tu debatu o *homologizaci* těch dvou teorií, té narativní nebo vztahu mezi tou narativitou a argumentativní racionalitou, chce přeladit tóninu a ukázat na dvou postavách z dramatu předváděném v malé scéně, Platónovi a Aristotelovi, tuto záležitost. Aristotelés je ten, kdo je odpovědný za to oddělení té argumentativní racionality a narativní. Platón je pro něho ztracený ráj, tam ta situace, kde narativita a argumentativita existují vedle sebe v pokoji.

Jiný hlas: So this has for sure to do with the relation between *logos* and *mythos*.

Jiný hlas: Jde o vztah mezi *logem* a *mýtem*.

Jiný hlas: So you know there are hundreds of books on this problem. And I don't add anything on this point here, some very short suggestions. Let's start with Aristotle. 5 minutes Aristotle and 10 minutes Plato. So there is a text by Aristotle, I saw it quoted many times, a text of the old Aristotle in the fragments. And there Aristotle says, I have the translation in French here: *Et plus je deviens solitaire, isolé...*

Jiný hlas: *Plus j'en viens à aimer les histoires*.

Hejdánek: Je to text z fragmentů, mnozí ho citují: čím jsem starší a osamocenější, tím mám raději ty mýty, *historio*, příběhy.

Jiný hlas: But this is not very serious. Lots of people quote this text here to say that Aristotle has a positive, a positive idea of myths.

Hejdánek: Cituje se tato pasáž těmi, kdo chtějí říct, že Aristotelés měl pozitivní vztah k mýtu.

Jiný hlas: But I agree rather with Detienne, and so Detienne is a French mythologist. His book is called *L'invention de la mythologie* and I agree with Detienne. It's a very interesting book.

Hejdánek: On se spíš přiklání k panu *Detiennovi*, který je autorem knihy *L'invention de la mythologie*, Vynalezení mytologie.

Jiný hlas: And he also thinks that this quotation here of the old Aristotle is not representative for the real concept Aristotle has of myths.

Hejdánek: A tento badatel také je toho názoru, že tato citovaná věta nepředstavuje skutečné aristotelské pojetí, co se týče mýtu.

Jiný hlas: So in fact there are two... he thinks in fact that this *philomythe* of Aristotle is due to age and senility.

Hejdánek: On se domnívá, že tato *philomythe*, jako záliba v mýtech starého Aristotela, byla způsobena věkem a asi senilitou.

Jiný hlas: If you look at other writings of Aristotle, let's say the central writings of Aristotle, you will see

either that Aristotle has a very negative, very pejorative, very negative idea of myths, or that he has a very intellectual conception of the myth.

Hejdánek: Pokud se podíváme do reprezentativnějších Aristotelových spisů, tak tam shledáme buďto velice pejorativní pojetí mýtu, a nebo naopak intelektuální.

Jiný hlas: So examples of the pejorative meaning is for example when he uses *mythos* identified with the incredible, the false in the story of the animals, with stories, *fables*, *des fables*, stories in the pejorative sense, told by the people who lose their time by speaking on anything.

Hejdánek: Aristotelés říká, že ty báčorky o zvířatech nebo o čem, to povídají ti, kteří ztrácejí svůj čas, takoví tlachalové, co ztrácejí svůj čas.

Jiný hlas: This is in the *Nicomachean Ethics*, where *philomythos* is always seen as a *bavard*, as we say.

Hejdánek: V *Etice Nikomachově* je *philomýthos* tlachal, tlachala.

Jiný hlas: Okay, so these are the pejorative things. But the most, the most coherent theory of the myth in Aristotle is in the *Poetics*, and there he has this intellectual conception of the myth.

Hejdánek: Tu intelektuální koncepci mýtu, ta se najde v *Poetice* Aristotelově.

Jiný hlas: So I don't analyze here the *Poetics* on this conception of the myth, but in the *Poetics*, myth is always a theoretical object invented when you reflect and necessarily invented when you have to reflect on the nature of the tragedy.

Hejdánek: Mýtus je jakási objekt, který se ukáže, objeví, vynalezne, když analyzoval tragédii.

Jiný hlas: So the myth is always the product, you can say, of a systematic construction.

Hejdánek: Je to tedy produkt jakési systematické konstrukce.

Jiný hlas: You can say, and this is exactly what Aristotle says here, the myth is an object of invention, he uses the word *heureskein*.

Hejdánek: A mýtus je předmět, který musí být objeven, *heureskein*, objevování.

Jiný hlas: In fact a story becomes a myth once it is introduced in tragedy.

Hejdánek: Příběh se stane mýtem v tom okamžiku nebo tehdy, když je zdramatizován v tragédii.

Jiný hlas: So what he says is *legein gar mython touton tén synthesin tón pragmatón*. This means so the myth is the technique of the synthesis of actions.

Hejdánek: Mýtus je jakási technika, jak dát dohromady *pragmata*, lidské věci, akce.

Jiný hlas: I have difficulty to find the English word for *rassemblement*. The myth is the *mise en ordre*, is putting things in order, creating a whole out of [nesrozumitelné].

Hejdánek: Uspořádání, uspořádání věcí do určitého řádu, vytvoření toho celku z [nesrozumitelné], *rassemblement*, *agencement*, uspořádání zároveň, *mise en ordre*.

Jiný hlas: So in fact the mythical character of a work of art, for example especially the tragedy, concerns always the formality of the artistic object.

Hejdánek: Ten mýtus se týká té formality toho předmětu uměleckého.

Jiný hlas: So the object is mythified when the object appears as a whole, as a synthesis.

Hejdánek: A ten objekt je mýtizován, objeví-li se jako celek, syntéza.

Jiný hlas: And that's why, why according to Aristotle in the *Poetics*, that this is why the myth is the soul, he calls it, or the *telos* of the tragedy.

Hejdánek: Mýtus je tedy cíl, *telos* tragédie.

Jiný hlas: Okay. You see that's a coherent theory. That's the only coherent theory of the myth in Aristotle, in the *Poetics* there. But it's a very intellectual one, a very formalistic theory of the myth here. And it doesn't have anything to do with Plato's conception of the myth. It's totally different, this kind of formalistic theory of *mythos* here. Okay. Now let's go back to Plato. Plato.

Hejdánek: Platón.

Jiný hlas: As you know the dialogues are full of *mythoi*. And there are lots of attempts of the classification of these myths. The most interesting one, it may be interesting to mention the book here, is Frutiger.

Hejdánek: Pan *Frutiger* je jeden z nejzajímavějších... to je stará kniha z pokusů, jak ty Platónovy mýty v dialozích klasifikovat.

Jiný hlas: It's a book of 1930 already, it's called *Les mythes de Platon: Étude de philosophie littéraire*. It's published in 1930.

Hejdánek: *Les mythes de Platon: Étude de philosophie littéraire*, filosofická a literární étuda, je to publikované v roce 30.

Jiný hlas: This is an old book but still the best one I think on the myths in Plato. Okay. So you can go there and look at *Frutiger* to have the exhaustive list of all the myths. People agree that there are something like 15 cases. There is general consensus on 15 cases, 15 cases of myths in Plato, but then the list are different according to the authors, you see, because some so-called myths are not accepted by anybody. But on 15 there is agreement, consensus.

Hejdánek: O patnácti mýtech se autoři shodují, že jsou to mýty. No a pak jsou ještě další, ale ty někteří berou jako mýty a jiní to odmítají.

Jiný hlas: I don't speak about the myth of creation in *Timaeus*, the myth of *Eros* in *Symposium*, *Atlantis* in *Critias*, in the *Phaedo* there is the myth of *la terre*, the ground and the underground and so on. So I don't speak about these things.

Jiný hlas: Nebude hovořit o *Timaeus* mýtu a o mýtu *Eros* v *Symposia* a o nějakých *Atlantis* v *Critias* a ve *Faidru* nebo ve *Faidonu*. O tom nebude hovořit.

Jiný hlas: But then, it's one interesting structural consideration here is: if you accept that the three *philosophèmes*, the three philosophical topics of Plato are truth, beauty and goodness...

Jiný hlas: Pojdme připustit, že tři předměty Platonovy filosofie jsou pravda, krása a dobro.

Jiný hlas: Beauty relates with love, beauty and love. And then goodness with justice, theory of justice. These are the three *philosophèmes*. Then you see, and this is clear in *Friedländer*, you see that there are in fact three fundamental myths in Plato as well, which correspond with these three topics.

Jiný hlas: Krása a láska, dobro a spravedlnost, teorie spravedlnosti. To jsou ty tři *filosofémy*. A jsou tedy podobně tři základní mýty podle *Friedländera*, které odpovídají těmto třem *topikům*, těm předmětům nebo tématům.

Jiný hlas: So you know the myth concerning truth is the myth of the *cavern*, the cave, in the *Republic* 7. The myth on beauty is in the *Phaedrus*, the myth of the... how do you say the *cocher* again in English? *Charioteer*. The *charioteer*.

Jiný hlas: Mýtus, co se týče pravdy, je teda ta jeskyně v sedmé knize *Politeie*. Mýtus o kráse je ve *Faidros*, mýtus o tom vozatajovi, ten vozataj s tím spřežením.

Jiný hlas: And then the myth on justice is the myth of *Er* in the *Republic* 10. These are the three main myths. I don't speak about the myth of the cave here because it's very well known. And very quickly a word on the myth in *Phaedrus*, on the myth of the *charioteer*.

Jiný hlas: Mýtus o spravedlnosti je mýtus *Era* v desáté knize *Politeie*. To jsou ty tři hlavní mýty. Nebude hovořit o mýtu o jeskyni, protože ten je známý. Ted' krátce o mýtu o tom vozatajovi.

Jiný hlas: Because I'm not interested in the substance of these myths, but in what these myths learn us about the Platonic conception of the myth.

Jiný hlas: Nejde mu o obsah těch mýtů, ale o to, jak nás ty mýty poučí o Platonově vztahu k mýtu.

Jiný hlas: So the myth of the *charioteer*, if you remember it well, I have the text here, but it's not... you know the myth with the two horses. The interesting thing about this myth is that *Phaedrus*, after the myth is told by Socrates, says: "This discourse here is a lot more convincing than what you have done before." And this is the second discourse.

Jiný hlas: Není důležité obsah mýtu, ten předpokládáme minimálně, že známe, o tom spřežení a tak dále. Zajímavá je věta, kterou *Faidros* pronese poté, co Sokrates dokončí. Říká mu: „Tento tvůj vyprávění, tento mýtus, je daleko přesvědčivější než ten, který jsi řekl předtím.“ Sokrates tam říká totiž takové dvě řeči. To už je druhý příběh, druhá rozprava.

Jiný hlas: The first one was abstract reasoning, as you remember. So *Phaedrus* says the second discourse here is a lot more beautiful.

Jiný hlas: Ta první Sokratův výklad je argumentující, diskursivní. A tenhle ten je teda pomocí toho mýtu. A ten mu říká: „Je daleko krásnější a přesvědčivější.“

Jiný hlas: And it is explicitly said by *Phaedrus* here that the story – Plato doesn't make any distinction between story and myth, the same thing – so that the story has an argumentative value, an argumentative force that is superior to the abstract discourse.

Jiný hlas: A je tu výslovně řečeno *Faidrem*, že ten příběh – Platon nerozlišuje mezi příběhem a mýtem – má argumentativní sílu větší než ten suchý, tedy diskurs.

Jiný hlas: So if we had time we could read this, but it's very easy to find it, it's 257e. A word on the myth of *Er* in the *Republic* now. There it's again interesting on the Platonic conception of the myth itself. You know the *Republic*, big book, a real monument. The *Republic* finishes by the myth of *Er*.

Jiný hlas: Kdybychom měli čas, tak si to přečteme, je to 257e. Teď k mýtu o *Er* v *Politeii*. I zde je to zajímavé pro to Platonovo pojetí mýtu. Znáte *Politeiu*, je to velká kniha, monumentální dílo. A ta celá *Politeia*, monumentální dílo o deseti knihách, je zakončena tím *Erovým* mýtem.

Jiný hlas: This means that the myth of *Er*, that the story told by Plato, has conclusive force. Plato doesn't add anything after having told the story. He doesn't summarize in abstract terms. No, the story is told, it's finished.

Jiný hlas: Ten mýtus tam dostává jakousi sílu závěru, taková tečka za tím vším. Platon už potom, co je tento příběh vysloven, už nedodává nic, nesumarizuje, neabstrahuje, prostě řekne příběh.

Jiný hlas: And there is something more on this myth of *Er*, very interesting. You remember the story of the river *Lethe*? *Er* was wounded on some battlefield, he went to the underworld and then he came back up and he brought a message of what happens with the souls of the dead. He saw how the souls pay for their sins, they are tortured or in other cases praised, and then they drink the water from *Lethe*, forget everything and go back.

Jiný hlas: Jde o řeku *Lethe*. Máme to malinko zopakovat, o co jde, abyste to tušili. *Er* byl zraněn na nějakém bitevním poli, dostal se do podsvětí a potom se dostal zpátky nahoru a přinesl zprávu o tom, co se s těmi dušemi zemřelých dělá. Je tam ten důležitý krok, kdy viděl, jak ty duše pykají za své hříchy a podobně a mučí je, nebo v opačném případě chválí, a potom se napijou vody z *Lethe*, zapomenou všechno a jdou zpátky.

Jiný hlas: But what is interesting here is that *Er* comes back after having crossed the river *Lethe* and because by accident he didn't forget what he had seen in the other world there, because he comes back and he knows still what is justice.

Jiný hlas: *Er* překročil také řeku *Lethe*, ale protože náhodou nezapomněl, co tam viděl, na rozdíl od všech ostatních duší, tak to mohl vypravovat. A tak se vrací a ví dosud, co ta spravedlnost je.

Jiný hlas: So according to Plato in this myth of *Er*, the fact that we have the idea of justice is dependent on the story of *Er*. Without the story of *Er*, without the fact that something happened with *Er* there and that this is told, we wouldn't know what is the idea of justice. This means that our philosophical knowledge of the functioning of justice in the city, in the *polis*, is dependent on the act of story-telling.

Jiný hlas: Skutečnost, že máme ideu spravedlnosti, závisí na příběhu toho *Era*. Kdyby bez tohoto *Era*, bez toho, co se s ním stalo, ten příběh bychom prostě nevěděli. Ta fungování spravedlnosti v té obci, v té *polis*, nějak záleží nebo závisí na tom vyprávění toho příběhu, na tom *storytellingu*.

Jiný hlas: So that's, I think, you should look at the last page of the *Republic* 10 and you find these things very clearly.

Jiný hlas: Poslední pasáž v té *Ústavě* 10, tam je to jasně řečeno.

Jiný hlas: Okay. Very quickly now, as a conclusion, I mention three small stories in Plato still.

Jiný hlas: Na závěr jako závěr uvede tak velice drobně tři malé takové mýtičky u Platóna.

Jiný hlas: I call them micro-stories. So you have these big stories, the big stories are the three ones I

mentioned: the cave, the charioteer, and *Er*; these are the big ones because they are three *philosophemes*. But then you have all kinds of micro-stories, small stories, most of them are less than a page in Plato. But the important thing is that these micro-stories are at the same time, not all of them, but some of them are at the same time *meta-stories*. So they are stories about storytelling.

Jiný hlas: Čili tyhle ty malé, kromě těch tří velkých *stories*, o kterých už mluvil, jeskyně, vozataj a *Er*, jsou takové drobné jako příhodičky a tyto příhodičky jsou někdy zajímavé tím, že to jsou *meta-stories*, příběhy o příbězích.

Jiný hlas: Three very quickly. Three examples. The first one is in *Republic* 3, the example of the Phoenicians.

Jiný hlas: První příklad je z třetí knihy *Politeie*, Féničané.

Jiný hlas: So you know the Phoenicians were known as the best storytellers in antiquity, but at the same time as the biggest liars.

Jiný hlas: Féničané byli známí jako nejlepší vypravěči příběhů, ale zároveň jako největší lháři.

Jiný hlas: And so the Phoenicians, the concrete story mentioned by Plato is the story of the three classes of the state, you remember? One class, the superior class, is built in gold, and then the other one is in silver and bronze, and so on. So there are three social classes and they are all built in another metal. So the Phoenicians, they say, they say, according to Plato, they say that it is possible to change from one to the other class. It could be that the metal changes.

Jiný hlas: Je to příběh o třech třídách v tom státě, to pamatujete. Ty tři třídy jsou vytvořené každá z jednoho kovu, zlato, stříbro, bronz. Nicméně je možné přejít z jedné třídy do druhé, protože ten kov se nějak může změnit. Podle Féničanů pochopitelně.

Jiný hlas: But that's according to Plato not possible. And this, again according to Plato, is a proof that the Phoenicians are liars.

Jiný hlas: A protože to podle Platóna není možné, tak to je důkaz, že Féničané lhali.

Jiný hlas: But what is the important point here? The important point is that you can lie by telling a story. So it's not only argumentative discourse that serves the truth, let's say, but the *mythos* as well. Thus the *mythos*, the myth, the story has also a truth value.

Jiný hlas: Důležité je, že lhát můžeš tím, že říkáš příběh, příběhem. Nejde o argumentativní diskurs. I ten příběh má nějakou pravdivostní hodnotu. Lze lhát příběhem, nejenom v nějakém tom diskursu, že jo.

Jiný hlas: This means that according to Plato, the story is not pure fiction, so in the sense that fiction always refers to only possible worlds. No, according to Plato the story refers also to the actual world, in the sense that a story can...

--- (1987-02-22 Herman Parret - O narativní racionalitě (2) [LVH172VA] [v popisku chybí datum]_Kazb_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: *In conclusion, I would like to draw here is that with regard to the truth, there is no serious distinction between mythology and philosophy or between the story and the argument.*

Co se týče tedy pravdy, není zde nějaký vážný rozdíl mezi mytologií a filosofií a story, příběhem a argumentem.

Okay. This is why I say that this micro-history, micro-story is about the story because Plato is trying to explain here a qualification, a quality of storytelling.

Platón se zde snaží vysvětlit, kvalifikovat to *storytelling*, způsob, jak se příběh vypráví.

Okay. I still have two small examples to finish, very quickly. In the Phaedrus now, the myth of Theuth.

Ten mýtus o bohu Theuthovi z Faidra taky, vynálezce písma.

You remember the myth of Theuth is marvelous. So Theuth invented the writing.

Theuth vynalezl písmo.

He is very proud of it. He comes to the king. And the king, instead of appreciating his invention, he says: you did something very badly.

Přichází ke králi a ten místo aby ho pochválil a ocenil, tak mu řekne: udělal jsi něco strašně špatně.

Because when we have writing system, the people will lose their memory.

Když máme systém psaní, písma, tak lidi ztratí paměť.

Okay. And then, well, we don't have time to read this myth here, okay, I try to formulate my argument on this myth here. Theuth is the inventor of the writing, of writing, and the eliminator, according to the king, of wisdom and of storytelling as well.

Theuth je vynálezce písma a zároveň je tedy ten, kdo odstranil moudrost a schopnost vyprávět příběh.

Because storytelling is rooted in the memory.

Storytelling, vyprávění příběhu, koření nebo je zakořeněno v paměti.

Not only individual memory, but also collective memory.

Nejen v individuální, ale také v kolektivní paměti.

In other words, when you tell a story, you remember the past, you presentify, you make present the past.

Když vyprávíš příběh, tak si pamatuješ to minulé, zpřítomňuješ to, co bylo.

And this is exactly what would be destroyed according to Plato by writing. So you know that's a very general point Plato always makes, he's very much against writing.

To je tedy Platónův vztah k písmu, k psanému, že on to ničí. To je na mnoha místech u Platóna.

Okay. So this means that wisdom, according to the king and to Plato, that wisdom is related to orality.

Moudrost je vztažena k ústnímu podání, ústnosti.

Is related to the voice, the voice which is related to memory and so wisdom in its orality is related to storytelling.

Ta moudrost je vztažena k té oralitě, k té ústnosti, ta ústnost k paměti a k schopnosti vyprávět příběh.

So that's again a micro-story which is a meta-story because in the myth of Theuth again Plato tries to tell us something about the characteristics of the myth, or its oral character and its intrinsic relation with the memory. Okay, a last one.

The last one is again in Phaedrus. It's the most beautiful myth in Plato. Again I don't know how to say it in English, les cigales.

Nejkrásnější Platónův mýtus, také z Faidra, o těch cikádách.

The myth of the les cigales, or the cicadas. In Phaedrus 258. And so you know the myth of the cigale?

Cikády česky, francouzsky *les cigales*. Předpokládáme, že ho známe, ten mýtus o těch cikádách. Cikády, ony, když ty múzy začaly zpívat, tak nejdly, nepily a umřely. Pouze poslouchaly ty múzy. A proto cikády sledují, co dělají lidi, a když se někdo věnuje dramatickému umění, tak to pak řeknou, když umřou, té Kalliopé. Máme úryvek z Faidra, to je strašně pěkná story.

When Phaedrus and Socrates are stopped in the afternoon in the shadow of a tree and Socrates tells him that they will listen...

Když ten Faidros se Sokratesem se zastaví v poledne ve stínu nějakého stromu a Sokrates mu říká, že tedy budou poslouchat, že si budou vést ten rozhovor a že neusnou jako nějakí otroci v tom zpěvu těch cikád.

Music and the Muse, the Pan-god...

Zpěvů a múz a boha Pana a tak dále.

I can read it in French here but it doesn't make sense anyway. But in fact what I conclude from the myth of the cigale, this is on the divine origin of music and...

Je to o božském původu muzikálnosti, hudby.

Of music and also of the story. Because music and the story is very much related. Music and again this orality thing, the voice boundedness. So storytelling is put together by Plato always with music.

Muziky a také příběhu. Hudba a ústnost, hlasovost. Vyprávění příběhů je u Platóna dáváno dohromady s hudbou.

And in the myth itself, together with the storyteller and the musician is also the philosopher. These are people...

Dohromady s tím muzikálním člověkem, do jedné skupiny patří ten filosof.

So it's not like some people, these German philosophers sometimes like in Plato it's not like they're people

who try to tell us that the philosophers have to be to see to be seen together with poets and priests.

U Platóna není pravda, že by filosofové byli dohromady s těmi básníky a kněžími...

Hejdánek: Aby k tomu mohl i Heidegger.

Jiný hlas: ...ale s muzikanty, s těmi muzikálními lidmi tedy a s vypravěči příběhů.

Okay, we don't have time to analyze the myth here. But in fact the myth speaks to us about the origin, the divine origin of the story, in fact speaks to us about the metaphysical value of stories, of myths.

Mýtus hovoří o jakémisi božském počátku příběhu a o metafyzické hodnotě příběhu.

In fact the story participates in the ideas.

Ve skutečnosti ty příběhy nějak participují, se podílejí na ideách.

So you can read this in this myth which I find the most beautiful myth in Plato in any case, the myth of the cigale. And it's very interesting again a meta-myth because Plato tries to convince us with this myth here that the myth, just like philosophy, just like philosophy in its argumentative characteristics, has a divine origin. Because the musicians, the storytellers and the philosophers, they are all together. They are in fact the previous lives of the cigale.

Čili Platón se nás chce přesvědčit o tom, že co se týče argumentativní síly, mýtus a filosofie mají stejný božský počátek, i to storytelling.

Okay, this is Plato here. We can now look at the interpretations given of this relation mythos-logos in Plato. I don't do this here, this is in the paper. In fact there are three main types of interpretations of this. The first one is the minimalistic interpretation of the myth where the myth is, people look at Plato like that sometimes, some types of interpretation, where the myth according to them Plato would see the myth as the pre-philosophy.

Jsou tedy jakési tři typy interpretací vztahu mezi mýtem a logem, mýtem a filosofií. První, minimalistický, kdy se ten mýtus chápe jako jakýsi předstupeň té filosofie.

In fact, in the sense that Plato tells stories when he doesn't have at his disposal a better procedure, a dialectic philosophical procedure.

Platón říká příběhy nebo mýty tam, kde nemá po ruce lepší prostředek, lepší proceduru dialektickou.

Jiný hlas: *So this is a minimalistic interpretation of Plato's conception of myth. Tato minimalistická interpretace. So there is a second one, an intermediate interpretation, Brisson's for example. Pak nějaká střední, Brissonova. Yeah, where are distinguished a central use of the term mythos in Plato and a derived use. Jakýsi ústřední význam toho pojmu mythos u Platóna a odvozený. Where the central use of mythos is where mythos is related with discourse, with logos through discourse, mythos and logos are assimilated in this central use, because both of them are discourse. Čili ten logos a mýtus je převeden na společného jmenovatele, jsou to obojí ty diskurzy. But the distinction then is they are another type of discourse, mythos is unverifiable discourse. A rozdíl je v tom, že mýtus je neverifikovatelný diskurz. And logos is verifiable discourse, but they come together as types of discourse. Logos je verifikovatelný, nicméně jakožto diskurzy nějak jsou... This would be the central use and the derived use according to this Brisson here. A odvozený jakési použití. Is the occurrences of mythos in Plato where mythos is seen as a kind of rhetorical exercise. Mýtus se objevuje, je viděn jako určitý druh rétoriky, rétorického cvičení.*

To je druhý typ té interpretace. On dává přednost třetí, *which gives maximal weight to the myth. This is the conception of Detienne. Tedy která interpretace dává největší váhu tomu mýtu. To je ta Detienneova koncepce, where the borders between mythical and logical, also between narrativity and argumentation are equivocal, you can say. Kde hranice mezi narativitou a argumentací a mýtem a logem jsou equivocal, jak se říká. Equivocal, as such?*

Hejdánek: Ne, naopak. Jsou navzájem spojený. Má to stejný jméno vlastně pro obě, pro dvě věci. To je equivocal.

Jiný hlas: *And where in fact the two, both of them come together in the notion of mythical thought, la pensée mythique. A kde přicházejí dohromady v pojmu mýtického myšlení. Mythical thought, is this clear? Notion of mythical thought. Pojem mythical thought, mýtické myšlení, je nám jasný. But mythical*

thought has this specificity that mythical thought is a type of thought that doesn't have only relation with truth, but mythical thought functions also in a reasoning community as an indication of rationality. Je to takový typ myšlení, který nemá jenom vztah k pravdě, ale to mýtické myšlení také funguje v té reasoning community jakožto znak racionality. So this is more or less what Detienne thinks. So mythical thought, so logos and mythos come together under the notion of rationality. Not under the notion of verifiability, verification, as it was in the other case. It's not related only with truth, it's related with rationality. Takže mýtické myšlení, logos a mýtós přicházejí dohromady pod pojmem racionality. Ne pod pojmem verifikovatelnosti, verifikace, jako tomu bylo v tom druhém případě. Není to spojené jenom s pravdou, je to spojené s racionalitou. So mythical thought is an indication, is a manifestation of rationality. Mýtické myšlení je indikací, manifestací, zjevením se racionality. So it's not a question of verification, possibility of verification, but it's simply rationality in the sense of the community-based rationality. Není to otázka možnosti verifikace, zda to je verifikovatelné, ale jde o racionalitu ve smyslu racionality založené společensky, community-based rationality. So mythical thought consolidates let's say the society of the community of reasonable beings. To mýtické myšlení konsoliduje teda to společenství těch reasonable beings, těch rozumných, odůvodňujících bytostí. And in this sense it's the best argument. Okay, so this is the type of maximal weight you give on the mythical, when you translate let's say the mythical in mythical thought going back to rationality. So that's it. So I don't know if my strategy has been clear here. I wanted to go back to Plato in a bit demagogic terms again because I think that in Plato you find this kind of original paradise that transcends the opposition of narrativity and argumentativity as it has been installed later on by Aristotle. Pokud se to mýtické transformuje v mýtické myšlení, které se navrácí zpátky k racionalitě. Neví, jestli jsme dobře pochopili jeho strategii té přednášky, zpátky k Platónovi se vracel jako k jakémusi ztracenému ráji, kde ty opozice později vytyčené a vytvořené Aristotelem byly překročeny, říká transcend, tím jakýmsi původnějším konceptem. Teda nějak se mi to významově neštymuje. What do you mean by transcend?

Hejdánek: Vyhnout se tomu. Prostě udělá krok přes to. Jako ten hrdina [nesrozumitelné], jak říkal: jestlipak bych ten potok přešel se zavřenýma očima a překročil ten balík s těma peněžma.

Jiný hlas: *Well, thank you very much. Now we can start the discussion. Okamžitě, není třeba další přestávky. Sorry that I have been too long again. In a sense too long, in a sense too short. But it's too long because of the translations, half of the time is translations. I want to first speak Czech or no? English is better and then translated? It's easier for you, isn't it?*

Nevertheless, I think that the last position does not mean that there is no difference between narrativity and argumentativity. I think that this difference has an ontological also background. The argumentativity tells or feels the being as knowable, as clear, as more transparent for human knowing. Argumentativity catches the being in prison of arguments. The narrativity respects the secret of being, the never fully knowable life of all being. The being, as narrativity lets the being be as the being, as a life being. I think that these two kinds of *aletheia*, of telling truth, are two kinds of ontological *filosofie*. I repeat, the argumentativity feels the being as knowable, as full clear, as more transparent. The narrativity respects the secret of being. It never sees, he doesn't see the being as knowable.

The first thing. And the second one, teď to zkusím česky. Já si myslím, že narativita a argumentativita, jakkoli jsou nakonec spojeny v jednu takovou syntézu u Platóna, tak přece jenom jsou svědectvím dvojího ontologického východiska. Že ta argumentativita, jak já jí chápu, může svědčit o tom, že ten, kdo takhle přistupuje k skutečnosti argumentativním způsobem, pociťuje bytí a jsoucna jako věditelná, naplno znatelná, naplno nahlédnutelná. A zachycuje a uchopuje to bytí v těch tenatech a do pout těch argumentů. Zatímco ta narativita, ta se chová k tomu jsoucnu a k bytí s jakýmsi respektem. Respektuje živost toho bytí, proměnlivost. To neznamená, že je iracionální, ale právě pro svou odpovědnost vůči ráciu toho bytí se neodvažuje sáhnout až po ten jas, po to uchopení, po to pojetí do pojmů, po to uchopení, tak jak to činí ten argumentativní směr.

The second thing is that in Aristotle's *Rhetoric*, there are two ways of *legein* as *rhétor*: *enthýméma* and

paradeigma. *Enthýméma* is a mode of *sylogismus*. *Paradeigma* is a mode of anything which is near to narrativity. It means that also in Aristotle's *Rhetoric* there are two ways of telling truth, of explaining. The first one *enthýméma* and the second one *paradeigma*. *Enthýméma* is very near to *sylogismus* and to the argumentation and to the argumentative way. And the *paradeigma* is very near to the narrative way. It means that Aristotle also knows both ways of rhetoric activity.

Já jsem teď prostě jenom chtěl říct, že si myslím, že to, že jaksi Aristotelés je tady interpretován jako ten, který se staví plně na tu půdu argumentativní, neodpovídá tak zcela tomu, s čím jsem se setkal v *Rétorice*, kde pro Aristotela jsou dvě takové způsoby pravdivého přesvědčovacího projevu rétora. Jeden se opírá o *enthýméma*, druhý se opírá o *paradeigma*. *Enthýméma* odpovídá v dialektice *sylogismu*. To znamená, je to ten prostředek, který se snaží argumentovat sice ne čistě dialekticky, nicméně používá ten způsob řeči...

Hejdánek: No přesně, přesvědčuje argumentem.

Jiný hlas: Ale nejsou to... přesvědčuje argumentem, dobře. Když pod slovem argument nemíníme čistě sylogistické vyvozování...

Hejdánek: No to on říkal.

Jiný hlas: A druhá věc je, že takhle uznává *paradeigma*, což je příměr, což vede zase potom, což uvolňuje toho řečníka i pro takové použití přesvědčování, které nepřesvědčuje argumenty, ale které uvádí příklady, uvádí tedy možná že i historie v tomto případě. A není tedy u Aristotela zcela zapomenuta tadyta druhá stránka, druhá možnost rétorského projevu.

Hejdánek: Vždyť on to rozdělil, on na to nezapomněl.

Jiný hlas: No ano, ale já zase říkám, že to nerozdělil, že zase znovu on obadva mody chápe jako plnohodnotný způsob autentického řečnického výkonu, nikoli ještě sofistického, nýbrž autentického řečnického výkonu.

Hejdánek: Rozlišený.

Jiný hlas: Rozlišený, ano, ale tak jako se uznávají u Platóna, že jsou různí, že mýty jsou jenom někde a někde je argumentace jinde. To není rozlišení u Aristotela.

Hejdánek: To už bylo tak řečeno.

Jiný hlas: No tak jenom jsem k tomu chtěl tohle. *That's all. I think of that point of this fundamental distinction between mythos and logos there. Two ways of telling the truth. Two different ways of telling the truth, which are in fact two kinds of ontological filosofie, let's say.*

Jiný hlas: *Can I ask you first what you mean by ontological filosofie?*

Hejdánek: *I hope that I said it. These two ways is that the being, the first way, is that the being is full knowable, knowable. And the second one, that the being is not catchable in chain of arguments. It is only possible to narrate, to say a story and through this story show the possible ways of this being or another being, but not catch it in full clear arguments.*

Jiný hlas: *Yeah, but the whole problem is, are these two kinds of ontological filosofie definitely, definitively delimited? So are these definite domains or can the same being go over from one to the other domain? Can it be, for example, that the secret of the being, being the object of the mythos, that this secret disappears and still remains the same being? You see what I mean. So the problem is, when you say two kinds of ontological filosofie, do you think that mythos and logos can never be identified because or can never be there can be no overlapping or there can be no interpenetration because their domains are definitively delimited? Is that what you mean?*

Hejdánek: *No, I agree with your concept of possible unification in Platon dialogues. But I will show only that the Platonic position and the Aristotle position are different not only in the formal way of argumentation or of telling stories, but that there is a difference in ontological view. That means that the mode of philosophical way is a consequence of your ontological position.*

Jiný hlas: *Yes, I would agree with this. I would say this is only one ontology but there are two epistemologies if you like. There are two ways of knowing the same being. Namely, there is one*

epistemology in the broad sense let's say, which makes that being transparent, and there is another epistemology, again in the broad sense, respecting the secrecy of the being. But it's the same being. I don't see why you need two ontologies. Why should you ontologize the difference between logos and mythos?

To by si mohl možná teď přeložit, protože já přesně nechápu, o co v té debatě jde, a možná ostatní nerozumí, kteří aspoň...

Hejdánek: Já to řeknu česky. [nesrozumitelné] *because of other people they don't understand so well.*

Jiný hlas: *Oh, I see, yeah. But this is very fundamental here. I don't consider this distinction between logos and mythos being ontology-based. No, me also not. The kind of mythos what I wanted to say.*

Hejdánek: To je víceméně to, co jsem tam chtěl říct. Že to, že je tu jakýsi rozdíl mezi Platónem a Aristotelem v způsobu filosofování, to, že jeden používá *logos* a *mýtos* pro vyjádření a druhý daleko víc jen ten *logos* a *mýtos* pro něj je cosi, co teprve ve stáří se u něj nějak jaksi periferně a podle některých, podle Brandta, tedy vlastně zcela periferně objeví, takže to není jenom rozdíl jaksi způsobu filosofování, nýbrž to je rozdíl v samotném ontologickém východisku. To byl smysl toho, co jsem chtěl říct. To, jak kdo z nich vidí bytí jako takové. A konsekvencí toho potom je i ten různý filosofický styl. To bylo to, co jsem chtěl říct.

Omyl byl v tom, že jsem byl tady teď jaksi možná, já jsem se možná špatně vyjádřil, podezírán z toho, že vidím v mluvení o skutečnosti způsobem *logu* a způsobem *mýtu* dva nutná, diferentní, vylučující se způsoby, které jaksi předpokládají tedy ten dvojí ontologický přístup. Což si nemyslím. Já si myslím, že mezi Platónem a Aristotelem je ten rozdíl. Ale že Platón používá *logos* a *mýtos* docela jednotně vzhledem k svému jednotnému ontologickému hledisku. To jsem chtěl říct. A ne, že *logos* a *mýtos* jsou takto odlišeny.

Jiný hlas: Ale kolega namítal ještě něco jiného, že prostě jakési bytí a k tomu bytí se lze vztahovat dvěma různými poznávacími způsoby. Pomocí *logu* a pomocí *mýtu*. Bytí zůstává jedno, jsou dva různé způsoby, jak se k těm bytím vztahovat, *mýtos* a *logos*. On se tě ptal, proč potřebuješ dvě ontologie? Proč nestačí rozdíl těch dvou epistemologických přístupů nebo dvou způsobů poznávání, epistemických, ontologických nikoliv? To byl myslím, že tedy, pokud jsem pochopil, to byl jeho dotaz.

Hejdánek: Já jsem se tomu vyhnul. Proč potřebuju, k čemu...

Jiný hlas: Proč potřebuješ dvě ontologie? Vy jste řekl, že existují dvě ontologická hlediska a tím okamžikem jste se vlastně...

No, tak tys řekl možná nešťastně slovo dvě ontologické filosofie dokonce, jo? To on potom tam opakoval a řekněme tedy dvě ontologie. A domnívá se, že nejsou třeba dvě ontologie, když se bavíme o *logu* a *mýtu* jakožto o dvou způsobech poznávání.

Hejdánek: No ano, ale on žádnou ontologii nemá prostě.

Jiný hlas: No já si tak... to si dá s tím jako zcela souhlasit. Se vyjádřil v tom smyslu, že u toho Platóna ten *mýtos* a *logos* jsou dva různé způsoby tedy opravdování, nebo jak by to řekl, a přitom oba dva mají na mysli a míří k jednotnému...

In fact, I think that the idea of a double ontology, that's this cannot be present in Plato. There cannot be two ontologies in Plato, that's impossible. That's the clearest case.

U Platóna nemůžou být dvě ontologie, to není možné.

Even in Aristotle it's impossible. Agree, agree. But then, but then I don't see your... I have understood, but I didn't understand the discussion.

Hejdánek: *I would show only the background of difference between Plato and Aristotle.*

Jiný hlas: No, well Aristotle also can't be two ontologies.

Hejdánek: No já si myslím, ale že aristotelská a platónská jsou rozdílné.

Jiný hlas: Jsou rozdílné, jo. O to jde, o tu srovnání.

Hejdánek: No, ale k tomu se musíme... ne co do ontologičnosti nebo jako v...

Jiný hlas: Ale že ten rozdíl... tak jsem to teda pochopil. V jedné ontologii, v té platónské, se *mýtos* a *logos*

můžou jevit jako dva kdovíjaké poznávací aspekty téhož bytí a v aristotelské ontologii je třeba rozdělit argumentativní racionalitu od narativní?, tak jak je to nějak míněno?

Hejdánek: V Aristotelovi, který navrhuje to narativní.

Jiný hlas: To nepatří do filosofie.

Hejdánek: To nepatří do filosofie, ano. No, a ve filosofii jen ta argumentativní a já tvrdím, že tady ten posun není způsoben nějakou volbou pouhých prostředků, nýbrž že pramení z ontologických hledisek jiných.

Jiný hlas: *The problem is that the Platonic position doesn't distinguish, in an Aristotelian way, the difference between narratology and philosophy. Plato can, in his dialogues, mix together the stories and argumentation, pure argumentation. Aristotle, because of his other point of departure, other perspective, how he sees the problem, he needs to distinguish between narrative way and argumentative way and he refuses the narrative way. Oh, now I understand. What you mean is that there is another ontology in Plato than in Aristotle. Yes. Oh, I misunderstood you. Sorry about that, I misunderstood you. I thought that you said that the fact that you distinguish between mythos and logos presupposes a different ontology. Ah, sorry for that. It's a misunderstanding between Plato and Aristotle. Oh, now I understand, sorry. Oh, I would agree there, absolutely sure. I would agree there, but I misunderstood you on this point. That's my fault. But then let's come back to your qualifications here of the domain of mythos and logos. So the logos, the being of the logos, is the knowable, is the transparent, is the transparent. I would say the being of the logos is the same being as the being of the mythos, it's clear, but what you reach with the logos is the knowable aspect or the transparent aspect of the same being. Čili že se dosáhnout logem na tom stejném bytí je ten transparentní, poznatelný aspekt toho bytí, na rozdíl od [nesrozumitelné].*

Hejdánek: Teď je to výborně řečeno. Ve chvíli, kdy já zredukuju bytí jen na to transparentní, tak pak můžu zastávat pozici Aristotela, že už žádné další prostředky nepotřebuju. Ve chvíli, kdy ale nechám tu plnost bytí takovou, jaká je, pak mám tyto dvě cesty jako rovnocenné.

Jiný hlas: *So you think that the Aristotelian way is to limit or to reduce being to this logical, knowable, transparent aspect of being and to refuse what remains from being, to let it fall away? Absolutely. So the first, Platonic ontology is based on totality of being and the Aristotelian ontology is based only on its transparent part, if I understand well. This is what I mentioned when I spoke of the theory of argumentation which in fact is Aristotelian. It's an Aristotelian theory, theory of argumentation where the object is transparent, the relation of this discourse with the object is a relation of transparency. It's very clear. So in Plato I wouldn't say, in Plato there is no serious ontological distinction between the transparent and the secret.*

Čili on tvrdí, že u Platóna není vážná distinkce mezi tím transparentním a tím netransparentním, tím skrytým tedy.

Jiný hlas: *So on the other hand I would say that in Plato there is a... I wouldn't say that there is no distinction between mythos and logos in Plato, but not in the functioning of it. Neřekl by, že není vůbec žádný rozdíl mezi logem a mýtem u Platóna, ale v tom fungování ten rozdíl... I think in Plato there is already a conceptual distinction between logos and mythos. Both of them act, function in the same way. To je ta konceptuální distinkce, ale obojí, mýtus i logos, působí stejným způsobem.*

Hejdánek: *I think so. So I agree with your first point. Absolutely. But may I ask, and what, how they act, what is the result of acting of logos or mythos? They act the same way but what they cause?*

Jiný hlas: Ano, čili moje otázka byla, jak působí, co teda vlastně působí, když působí stejně?

Jiný hlas: *Because it's not... in Plato there is no opposition, even no conceptual opposition between narrativity and argumentativity. There is some conceptual opposition between argumentative rationality and narrative rationality. So the both things are already both in the notion of rationality. And rationality is the functioning not only with regard to truth, but with regard to the community.*

Jo, a to, co působí, je teda ta racionalita. A ta racionalita působí nejenom ve vztahu k pravdě, ale také k

té komunitě. Ta funkce toho *mýtu* a *logu* je stejná, i když pojmově nacházejí jakousi společnou půdu na pojmu té *rationality*. Tam patří *logos* i *mýtos*. *I think that for Plato it was very important the construction of the polis, for example.* Velice důležitá část pro Platóna je teda ta výstavba nebo to uspořádání té *polis*, že jo? Pomocí *mýtu*.

Jiný hlas: Proto jsem tomu rozuměl, že pro to společenství je nakonec důležitější ten *mýtos* než *logos*, poněvadž *logos* je pro tu elitu.

Hejdánek: *Logos*, je to jasně doloženo.

Jiný hlas: Tam pro argumentaci jsou vycvičení jenom někteří lidé, kdežto pro *mýtos* je to obecnost.

Hejdánek: I u Platóna je to tak, jo.

Jiný hlas: *I think at the first part of your lecture, when you said that the argumentative rationality is for elite, for experts, and the myth, narrative rationality, is more democratic, it's for the plurality of citizens in polis. Do you think it's by Plato like that? No, this was my intuitive analysis. This was the phenomenological part, let's say. Simply my intuitive analysis. No, I wouldn't say that in Plato there cannot be distinction, because you cannot oppose both paradigms because they function identically. So there is no distinction in Plato between elite and... Plato's philosophy functions in the framework of the polis.*

On to teda teď popírá *de facto*, co bylo řečeno, že tvrdí, že ty *paradigmata* narativní a argumentativní si neoponují, ale mají různou působnost.

Hejdánek: Já si taky myslím, že ne, ale mají různou působnost, podle toho, co bylo řečeno na začátku, že Platón to takhle nerozděluje. Ale jestli tato intuitivní analýza platí, no tak potom to znamená, že tady ty dva způsoby, jakkoli jednotně používané, mají potom různou komunikativní funkci.

Jiný hlas: Ale ono to mělo takový ten dramatizující aspekt z hlediska...

Jiný hlas: Well, and he thinks that the *narrativity* or *narrative rationality* by Plato has different *sphere of efficiency* than *argumentative*, than the... that the *mythos* is efficient in one sphere of...

Jiný hlas: Jestliže ta, já teďka mluvím obecně, jestliže ta analýza na začátku má platit, jestliže ta intuitivní analýza rozdílnosti tady těch dvou způsobů, jak já se to snažím vnímat, platí, tak pak samozřejmě platí i u toho Platóna, že to může mít různou funkci, ale nevidím, a neříkám, že Platón to tak nahlížel nebo že by to takhle rozlišoval. Nic víc. Pokud to tak je, tak ten pocit je správný.

Jiný hlas: Only the remark that if your intuitive *phenomenology* in the beginning is valid or on the right way, so it must be concluded from it that also Plato... No, Aristotle. Aristotle, not Plato. Yeah, sure. The distinction between *elite* and the people is made by Aristotle, not by Plato. Oh, but Plato also has three sorts... *philosophers, guardians*... Yeah, but the *philosophers* are together with the *musicians* and the *storytellers*. It's different. Not with the *priests* and the *poets*. Yeah.

Jiný hlas: On to teda odmítá, co teď bylo řečeno. Tvrdí, že toto rozlišení, který tady uvedl na začátku, platí spíše pro Aristotela, pro toho rozlišovače, na to *elitářské* tedy argumentování a demokratické povídání příběhů, a neplatí podle něj pro Platóna. A když jsme mu namítli toto dělení občanů na ty tři skupiny, tak tvrdí, že nejenom filosofové, ale také... On mluví o tom, že o tomhle nemluví, nýbrž mluví o filosofech, o *múzických* lidech a o vypravěčích příběhů.

Jiný hlas: Excuse me, I... of course I am not able to react to your lecture as a whole, in any way I am not able to react adequately. But it seems to me that your strategy or...